47ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 754 Կ. ՊՕԼԻՍ 10/23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1903 ՇԱԲԱԹ 3 ՇԷՎՎԱԼ 1321 — 10 ԴԵԿԱՆՈՒՆԸ ԷՎՎԷԼ 1319

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պալատ Ալի Մասաէի, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանկական Էֆքիարի

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزیته
صاحب امتیازی : اوهانیس فریر
اداره خانه‌سی : باب عالی جادهسنده نومرو ۳۸

ԱՌԱՔԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Ցարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 գր.	50 գր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 գրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

"ԱՐԴԻ ԼԵԶՈՒԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ„

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ
Հ. ԳԱԲՐԻԷԼ Վ. ՄԷՆԷՎԻՇԵԱՆԻ
Հ Տ Ր. Ա.
Վիեննա 1903

Բ.

Գործին մէջ տեղ տեղ անխնամ դասախօսութիւնք ալ չեն պակիր, որոնք անուշադրութեան արդիւնք են անշուշտ, ա՛յսպէս 129 էջի մէջ կը կարդանք.«.. այս գրաւոր լեզուն (յունարէն) այնպիսի նկարագիր մ'առաւ որ, «Ժողովրդական Լեզու»էն սկսաւ խոտորիլ, և հասարակ ժողովրդեան անհասկնալի կը մնար։ Այս կէտը ծնունդ տուաւ «յունարէն ազխարհաբար լեզուին» (!). Մինչդեռ պէտք էր ըսել, «այդ ժողովրդական լեզուով յունարէն մատենագրութիւն մը հարկ եղաւ կազմել (և ո՛չ թէ լեզու)։ 92 էջին մէջ կը կարդանք.«բատտանկ, բուգիս, Մակասարիս և Փիլիպպեան կղզեաց վրայ գտնուած տագալերէնը, հնդկական ազբիւրէ առեալ այբուբէններ ունի (!)։ Այս տողերը հասկնալու համար բնագրին պէտք է դիմել (էջ 63) ուր խօսքը բատտաքներու, բուգիներու, Մակասարներու (ցեղ և լեզու միանգամայն իմանալով) և Փիլիպպեան կղզեաց մէջ ապրող Տագալանկիրուն վրայ է։ Արդէն Հ. Մէնէվիշեան իր հատորիկին նախընթաց էջին վրայ (91) Մալայեան խումբին երկրորդ ճիւղին մէջ դասուած է «բատտար» (զոր վերագրոյն ուղղագրեցինք «բատտաք»), «բուգի» (որ հոս եղած է «բուգիս») և «Մակասար» լեզուները, ու ասոնք են որ հնդկական ազբիւրէ առնուած այբուբէնները կը գործածեն, նոյնպէս և տագալերէնը։ Վերի խօսքէն կը կասկածինք որ բոլոր այդ լեզուները կղզիներ կարծուած ըլլան՝ որոնց մէջ տարածուած ըլլայ տագալերէնը՝ ինչպէս Փիլիպպեան կղզեաց մէջ։ Դարձեալ 107 էջին մէջ սրբագրութեան կը կարօտին սա տողերը.«Նոյնպէս այս կարգէն է Մանտեան (կարդա՛ Մանդեան) լեզուն ալ. բայց միայն սա տարբերութեամբ որ Դ-Զ դար հարաւային բաբելոն խառնուրդ մը կը կազմէր հեթանոսական և քրիստոնէական վարդապետութեանց».— ոչ թէ Մանդեան լեզուն՝ այլ այդ լեզուն խօսող Մանդէացիներն էին որ հարաւային բաբելոնի մէջ Դ-Զ դար հեթանոս-քրիստոնէական աղանդ մը կազմեցին (Տե՛ս բնագիրը, էջ 74)։ Անուշադրութեամբ թարգմանուած է նաև.«Զայնաւորաց կազմութիւնը ասիճանաւ մը կը կազմուի» խօսքը. (էջ 84), ուր ըստ բնագրին պէտք էր կարդալ, «Զայնաւորաց նեղացեցեալ կազմութիւնը ասիճանաւ մը կը կազմուի»։ Այս կարգին մէջ կը դնեմ նաև հայերէն «պատրաստել» բային հետ համեմատուած պարսկերէն«պայտասքեն» ? (տանկերէն գրով ալ նո՛յնպէս գրուած.) որ պէտք էր ըլլալ՝ պիրատսքեն. (էջ 156) և ռոսք տրտիել (էջ 54) և քեռն (106 էջ ծանօթ. 1) սխալագրութիւնները և տակաւին ուրիշներ։ Ճշմարիտը խօսելով՝ տպագրական այսքան անխնամութիւն ներելի չէր Վենետիկի հրատարակուած գիտական գործի մը մէջ, ուրկէ ամէն ճշդութիւն կրնայ պահանջուիլ, թէ իսկ չինական բառեր ըլլային անոնք՝ որոնք պարզ ընդօրինակութեան մը անգիտակից շարժագրութեան հետեւանքով՝ պիտի կրնային չփոթուիլ, ինչպէս եղած է 22 էջին վրայ երեք չուանկերու մէջտեղը մնացած չինկ մը։

Հ. Մէնէվիշեան հետեւելով հանդերձ Դեվայնի՝ երբեմն զանց կ'ընէ ինչ ինչ կամաւոր կէտեր՝ չենք գիտեր կամ՝ թէ մոռացութեամբ. զոր օր.«Մարդկային լեզուի հնչումները» հատուածին մէջ (էջ 151) ճկական հնչիւններու վրայ կը խօսի՝ առանց կոկորդականներն ալ յիշելու։ «Ձայնաւորներու» հատուածին մէջ (էջ 152) ականջի դերը հաշիւ չէ առնուած, որուն սակայն մատագրութիւն դարձուցած է Դեվայն։ Անուշադրութիւն մ'ալ 160 էջին վրայ՝ ուր բառերու հնչման այլայլութեան կամ կրճատման մասին խօսելով Հ. Մէնէվիշեան բառին սկիզբը տեղի ունեցածը կը կոչէ անկում և բառին վերջը պատահածն ալ զեղչում։ Քիչ յետոյ կը գրէ (էջ 161)։ «Աւելի յաճախ կը տեսնուի կրճատման զեղչում ըսուած ձեւը՝ որ շատ անգամ բառամիջին կը պատահի» և այլն, բայց յառաջ բերուած օրինակները սինկոպ (syncope) ձեւը կը հաստատեն, մինչ ինքը բառին վերջը պատահած կրճատումին դիմաց նշանակած է դայն, և այսպէս անհետացած է apocopeը (Տե՛ս բնագիրը)։ Ասոնք, այո՛, կրնան անուշադրութեան հետեւանք նկատուիլ, ինչպէս նաեւ 170 էջին վրայ փոխանուանութեան ձեւին տեղ այլաբանութիւն գրուած ըլլալը և տրուած սահմանին սխալը։

* * *

Քիչ մ'ալ ուշ դարձնենք «Արդի Լեզուագիտութեան» մէջ Հ. Մէնէվիշեանի անձնական հետազօտութեանց և սեպհական հմտութեան արդիւնքներուն՝ որոնք իրենց իսկական արժէքն ունին և ընդհանուր լեզուաբանութեան վրայ ճառող գրքոյկին ամէնէն կարեւորն ու փայլուն կէտերը կրնան սեպուիլ հայ ընթերցողին համար։ Հոս իր պատուանդանին վրայ կ'ելլայ ինքզինք Հ. Մէնէվիշեան, և իրաւունք ալ ունի։ Մենք ալ գործին այս մասերուն մէջ պիտի կրնայինք գտնել առաւելապէս՝ «անուտերիւր եւ անսայրաք» ա՛յն ուղղութիւնը՝ որ խոստացուած է ընթերցողին։

Հարկ չկայ չեշտելու թէ Հ. Մէնէվիշեան ո՛րքան արդար զայրոյթով մը կը վառուի նորուններու կամ մանաւանդ անուններու դէմ՝ որոնք երկու բառերու մէջ նման հնչիւն մը նշմարած ատեն՝ իսկոյն «նոյն բառեր են» վճիռը կ'արձակեն, առանց միտ դնելու թէ լեզուին փոփոխութիւնները միշտ կանոնով կ'ըլլան, և այլն (էջ 76 ծանօթ. 1)։ Հիմա ա՛յս աշխատութեամբ կը յուսայ օգտակար ըլլալ այդպիսիներու, ու բարերար երկիւղ մ'ալ ազդելու համար՝ պէտք կ'զգայ յայտարարելու թէ ի՛նչպէս Ֆր. Միւլլէր չարաչար ձախողեցաւ սխալ սկզբունքէ մը ? առանձնորդուած ըլլալով հայերէնի նկատմամբ ըրած զբաղմէ բոլոր խուզարկութիւններուն մէջ (էջ 14)։ Ա՛յ այսուհետեւ ոչ ոք միտիտ համադձակութիւնը պիտի ունենայ Սաքեամուլին սակամոնիէն հանելու, և հայերէն «որբ» բառն անգամ լատիներէն orbus էն բերելու համար խորհուրդ պիտի հարցնէ բարձրագոյն հեղինակութիւններու։

Արդարեւ իմաստուն ուղղութիւն մը կրնայ ըլլալ այս, բայց գործնական կանոնը նորէն կը սպասի։ Վասն զի ո՛չ միայն գրքոյկին ծաւալը չներեր լեզուին բոլոր գաղտնիքները դուրս բերելու, այլ և ինչ ինչ համեմատութիւններ կամ տեսութիւններ՝ զոր մեր առջեւ կը դնէ Հ. Մէնէվիշեան՝ իր նպատակին իրագործմանը նպաստաւոր ներեցան մեզի։ Զոր օր. էջ 14-15 կը գրէ. «Լեզուագիտութեան մէջ ուրիշ երեւելի հեղինակութիւններ անկարելի չեն համարի՛ր որ այն լեզուներն՝ որոնք խնամի չեն երեւար, միեւնոյն ծագումը չունենան»։ Ու այս ապացուցութիւնն կարօտ հայեցողութիւնէն առաջին անգամ ինքն Հ. Մէնէվիշեան կը փորձէ օգտուիլ, համեմատելով հանդարական (ուրալ-պայայեան լեզուախումբէն) «էմբեր» բառին վերջի եր (կամ երի) վանկը՝ (որ «մարդ» կը նշանակէ) հայերէն այր բառին հետ՝ (դաւառական «էրիկն» ալ ի միասին), և ապա աւելցնելով նաև թէ մոնգոլերէն բառ մ'ալ կայ կամ մասնիկ մը՝ նոյն նշանակութեամբ ընդվերնոյն (էջ 59)։ Այս դրութեամբ չե՞ն քաջալերուիր արդեօք նորունները կամ անուանները՝ նոյնանշիւն բառերու վրայ իրենց տեսածը արդարացնելու։

Հ. Մէնէվիշեան հայերէն ութիւն մասնիկը ձեւացած կը նկատէ ութ (՝) և իմն մասնիկներէն (էջ 21), յետոյ 47 էջին մէջ զայս կը նշանակէ ութիւն և իմն մասնիկները, և դարձեալ 69 էջին վրայ կը գրէ. «Մասնիկ մը աւելցուեցաւ ութիւն = իբր՝ ոյթ և իւն։— Ասոնցմէ ո՛րն է ճիշդը՝ դժուարին է բան մը հասկնալ։

«Տամ», «գամ», «դնեմ» բայերու կատարեալի և հրամայականի ձեւերը քանի մը անգամներով իրենց օրինակ մէջ բերուած են, մերթ ներքին ձայնաւորի փոփոխութեամբ յարաբերական աղերս մը բացատրելու (էջ 47), մերթ հոլովական կազմութեան մը հանգամանքը ցոյց տալու (էջ 60) և մերթ աւարտի փոփոխականութեան երեւոյթը մեկնելու համար (էջ 25)։ Հոս միայն վերջին պարագան ուշադրութեան առնելով՝ պիտի կրնայ տեսնել ընթերցողը թէ այդ բայերուն վրայ ներկայացուած փոփոխումները տիրապէս արմատական ձայնաւորի փոփոխութիւններ չեն, որ-ինկեն (tr(i)uken), արանկ (tr(a)nk), որ-ուունկ,(tr(u)uk) մը արմտելու չափ վանդի յիշուած հայերէն բայերուն կատարեալներուն յառաջադիր եերը և ի, իր, աւ, աբ բայական վերջադիրները արմատի փոփոխականութեան երեւոյթին ճիշդ բացատրութիւնը չեն կրնար ըլլալ։

Շատ անյարմար օրինակներ են 34 էջի վրայ զետեղուած հայերէն բառերը՝ չինական! բարդութեան հետ բաղդատութեան եղը ըլլալու համար։ Աւելորդ աշխատութիւն չէ՞ արդէն մեր լեզուին մէջ փնտռել բառ-մասնիկներ՝ որոնք ուրիշ բառի մը վրայ աւելցուած ատեն իրենց նշանակութիւնը կորսնցնեն բոլորովին՝ ինչպէս կ'ըլլայ չինականին մէջ։

Անհասկնալի մնաց մեզի՝ ժանեսաժուս բառին կազմութեան օրէնքը, ժուսը զա՞ա արմա՞ մը՞ է ժանեսին վերայ աւելցուած, թէ ոչ՝ ժանեսն է որ չեշտի ազդեցութեան տակ չուտ մը ժուս կ'ըլլայ.— Ինչպէս պիտի բացատրուին ուրեմն «գունդագունդ» «պարմատարմ» և առանց նման դառերը իրենց անխառն ձեւին մէջ։ Ի՛նչդանունիք թէ «ամէն ձայնաւորումի վերջադիր մասնական ազդեցութեամբը՝ արմատ ձայնաւորին պատարդին է» (էջ 48), բայց այս կանոնին համաձայն չթուիր «ժանեսաժուս» ձեւին ներկայացումը, քանի որ՝ ուրիշ խօսքով՝ «Ձայնաւորը կը տկարանայ, (կը փոխուի) և կը կորսուի, երբ չեշտը կաղմիչ տարրին վրայ կ'ինկայ» (էջ 50)։ Իսկ «խժդուժ» բառին ձեւը՝ որ «խուժդուժ» կամ «խուժագուժ» ձեւերէն աւելի վաւերակա՞ն չէ՞ հոլովականութեան պարզ կանոնով մը կրնայ իր բացատրութիւնը գտնել։

Անսասդ կ'երեւի մեզի նաև տի հայերէն մասնիկին ծագմամբ նո՛յն ըլլալը՝ թէ՝ «տիեղերք, տիկին» և այլն բառերուն առջեւ, և թէ՝ «ոսկրոտի», «մանկտի» և այլն բառերուն հետեւէն դրուած ատեն՝ իբրեւ յոգնականացուցիչ։ Ենթադրութիւն մը՝ որ կրնայ հայերէն լեզուագիտութեան զուարճալիքներուն կարգն անցնիլ։

Հ. Մէնէվիշեան՝ որ լեզուագիտական յստակատեսութեամբ մը կրցած է յայտարարել՝ «գիտեմ թէ Վոլտէրի և Վանեցւոյն Նախնիք նո՛յն լեզուն կը խօսէին» (էջ 72), այլուր համեստութեամբ կը խոստովանի թէ «Հայերէնը կը ճանչնանք ե՛. Դարէն, բայց անկէ առաջ ի՞նչ կը խօսէին հայերը. բնական է հայերէն մը, բայց ի՛նչպիսի հայերէն ՁՆՆՐ ԴԻՏԵՐ (էջ118)։ Սակայնանպէս կը փորձուի այդ անծանօթ հայերէնէն քանի մը բառեր կորզել ճարտարութեամբ, այսպէս՝ անուն բառին նախնական ձեւը՝ անոմն իբրեւ հայերէն ընիկ բառ՝ իր օրինակներուն մէջ կը գործածէ (ոչ իսկ ասողանիշ մը դնելով վրան), ցոյց տալու համար թէ մը նի առջեւ չի կը փոխուի։ Ու այդ անանուն բառը մերթ «անոմն» (էջ 21), մերթ «աանոմն» (էջ 162) և մերթ «անոմն» (էջ 24 ծանօթ. 1) ձեւերուն տակ երեւոյթներ կը բացատրէ...։ Ասոր հետ է նաև «տոմն» (=տուն) բառն ալ մէկ անգամու համար միայն լոյս աշխարհ բերուած։ Ուրիշ տեղ մ'ալ (էջ 46) կը դրուի մեր առջեւ «գէտ» բառին նախնական վիճակը հետեւեալ բանաձեւով. հայ. «գայտ»=ատ=ք=գէտ, գիտեմ։ Կը զարմանանք թէ ինչո՞ւ Հիւբշմանի հոսն բառն ալ՝ որ ոսն բառին նախնական և ճշտագոյն ձեւը պիտի ըլլար՝ իբրեւ ընիկ հայերէն չէ կիրարկուած (157 էջ)։ Բայց ինչ հարկ հոս Ե. Դարէն անդին անցնիլ, երբ «չեմ գիտեր թէ ինչպիսի՞ հայերեն էր անկէ առաջ խօսուածը, և երբ մա՞նաւանդ մեզի ծանօթ եղածէն կրնանք սորվիլ կարեւորը։

Անցողակի դիտել կուտանք հոս ուրիշ կարգի երեւոյթ մ'ալ՝ որ նիւթին նորութեան անխառնութիւնն հետեւանքն եղած է, ըստ որում Հ. Մէնէվիշեան լեզուաբանական ինչ ինչ բառեր կը փոխէ յընթացս գրքոյկին, անուշտ լաւագոյնը ձեռք բերելով, ա՛յսպէս 29 էջին վրայ տեսնուած տրգեղ լեզուները 53 էջէն կը սկսին լեղգեան կոչուիլ, որմէ կը կազմուի նաև լեղգեանութիւն բառը (էջ 57), նոյնպէս կերպասքիւն բառը (էջ 16) ընդհանուպ տեղի կուտայ ձեւախաստութեան և այլն» (17 էջէն սկսեալ)։

Վերջ տալու ատեն մեր այս մասը մուռը գիտողութեանց՝ կը կարծենք իրաւունք ունենալ խորհելու թէ մեր մասնասիրաց ըրած թերութիւններուն (եթէ պիտի կրնան թերութիւններ նկատուիլ) մեծ մասը գոյութիւն պիտի չունենար, եթէ գէթ անգամ մը միայն առիթ ունեցած ըլլար Հ. Մէնէվիշեան իր նիւթը դասախօսած ըլլալու իր ամբողջութեամբը. իսկ տպագրական սխալներու մասին՝ չենք գիտեր թէ ո՛վ է պատասխանատուն։

* * *

Պահ մ'ալ մեր նկատողութեան առնունք այն մասնաւոր ընդարձակ հատուածը (էջ 116—129) որ լեզուաց աղգաբանական դասակարգութեան գլխուն մէջ նշանակելի տեղ մը կը գրաւէ, ինչպէս ըսինք, և ուր պիտի տեսնենք առաջին ակնարկով թէ հայերէնը լեզուախումբի տոհմականութեան բարձրացած է չնորհիւ Հ. Մէնէվիշեանի։

Հայերէնը լեզուախումբ եղած, «առանց ուրիշ լեզու մը ունենալու իր խումբին տակ» ինչպէս կը կանխէ դիտել տալ նոյն ինքն Հ. Մէնէվիշեան, ասիկա զարմանալի պիտի երեւի անանձրպետ մ'էր ասիկա, որ բնաւ արգելք չէր կրնար ըլլալ եկեղեցական ամուսնութիւն մը կնքելու։

Մելինէ, որ առաջները՝ միշտ Սիրարփին իրենց ընտանիքին մէկ անդամը նկատելու առիթ չէր փախցներ, երբ աղջիկը տասնըհինգ տարեկան հասակը թեւակոխեց, սկսաւ երկիւղով դիտել անոր մուտքը՝ իրենց բնակարանէն ներս։ Ալ հիմա միշտ հեռացնել կ'ուզէր եղբայրը ու զաւակը իրարմէ, առաջքը առնելու համար ապագայ աղէտի մը, որուն հեռանկարը իսկ կը սարսափեցնէր զինքը։ Ցաւալի էր որ սակայն դժբաղդ մայրը չէր համարձակեր ուէ արգելիչ բառ արտասանել, կամ միջոց գործադրել, Սիրարփին իրենց տունէն հեռացնելու համար։ Երկու հակառակ զգացումներ ու խոհեր կը պայքարէին իրարու դէմ, արտին մէջ Մէլինէի, որ Սիրարփիի մայրն էր և Ցակորին ալ քոյրը ու երկուքին ալ կեանքը թանկագին էր իր աչքին։ Մայրական զգացումը կը ճգնէր զինքը որ, օրուան ամէն վայրկեանին իր քովը պահէ սրտին հատորը, իսկ աղջկանը ու եղբօրը մտերմութիւնէն գոյանալիք չարիքը կը սարսափեցնէր զինքը ու երբ երկիւղի տպաւորութեան տակ գտնուէր, կը փափաքէր որ բոլորովին հեռու ապրի զաւակը։ Բայց Մէլինէի այս մտածումները մտածումներ մ'էին միայն լոկ, և գործերը ինչ որ էին չէին չեղեր բնաւ իրենց ընթացքէն, ո՛չ Սիրարփի ո՛չ ալ Ցակորիկ կը փոխէին իրենց կենակցութեան ձեւը։ Նոյն սէրը, նոյն համաբարոյութիւնը կը տածէին իրարու նկատմամբ, առանց մտածելու թէ երէկուան ու այսօրուան զգացումներուն մէջ փոփոխութիւն մը մտած է, և թէ մանկական, եղբայրական կամ ընտանեկան սէ՞ր էր իրենց փոխադարձաբար տածածը՝ թէ սիրահարական սէր։

Իսկ տիկին Շարամով սրտի կատարեալ հանդարտութեամբ կը դիտէր Ցակորիկին ա՛յնպէս արժանաւոր ընկերուհիի մը հետ կենակցիլը։ Ինքը Սիրարփին կը սիրէր, անկեղծ սիրով մը, կը հիանար անոր կատարելութիւններուն, գեղեցկութեանն ու հոգեկան բարձրութեանը վրայ։ Հեռատես աղջիկը, յատկապէս իր զաւակին համար ստեղծուած կենակից մը կը նկատէր և բարեբաղդ կը սեպէր զինքը որ, այսպէս անանկալ կերպով ձեռք ի՛նցնելէ ետքար հարսնցու մը։ Սիրարփիի հասակին աճելուն հետ կ'աճէր նաև տիկին Շարամովի սէրը անոր նկատմամբ, մանաւանդ որ կը զգար արդէն թէ, կը հիանար մասնաւոր սէր կը տածէր Մէլինէ անոր հանդէպ։ Եւ Մէլինէի սիրածը տիկին Շարամովի ալ սիրածն էր բացարձակապէս։

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ՔԱՍԻՄ 262

ԿՆԱՐՈՏ ՀԱՆԳՈՅՑ Մ

Զ Ի Պ

ՏԵՂԱԿԱՆ-ԸՆՏԱՆԵՔԱՆ ԿՅԱՆՔԷ

ԵՐՈՒՈՒ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ՄԱՍ

(Քսան տարի եմ)

Բ.

Երկու ընտանիքներուն սերտ յարաբերութիւնը, շատ բնական պատճառ մըն էր որ Շարամովի որդին Ցակորիկ՝ տեւական տեսակցութեան մէջ գտնուէր Սիրարփիի հետ։ Իրաւ Սեփոնի միւս աղջիկը Եւգինէն ալ կար, բայց անիկա միշտ երկրորդական դիրք մը ունէր որուն գոյութիւնը զգալի իսկ չէր տան մէջ։

Մելինէ ամէն առթիւ Սիրարփին առաջ կը քաշէր, անոր նախապատուութիւն կուտար, զայն կը գգուէր մի՛շտ, որուն ուղղուած այս գուրգուրանքներն ու համակրանքը՝ անդգալաբար կը մղէր Ցակորիկը որ նոյնչափ սիրով ու մտերմութեամբ վերաբերուէր Միանձին այս հմայիչ աղջկան հետ։

Արդէն իրենց մատաղ հասակէն, անբաժանելի կերպով կապուած էին այս երկու տղեկները, շարունակ իրարու հետ կը խաղային, իրարու հետ կը զբօսնուին երկուքը միեւնոյն քմահաճոյքները և զգացումներն է որ կ'արտայայտէին։

Շարամովներն ու Միանձին ընտանիքը ոսրախութեամբ կը նշմարէին Ցակորիկի ու Սիրարփիի մանկական սէրն ու իրարու նկատմամբ ունեցած տաք վերաբերումը, և մինչեւ անոնց տասնհինգ տարեկան հասակը, իրենք ալ մղում կուտային անոնց յարաբերութեան մտերմացումին, բնաւ անտեղութիւն չնշմարելով անոր մէջ։

Տան մէջ սովորութիւն եղած էր կարծես, երկու տղեկները իրարու ընկերացած տեսնել միշտ, թէ՛ դասերու պատրաստութեան, թէ՛ շրջագայութեան և թէ մարմնամարզական զբօսանքներու մէջ։

Սեփոն ու վարժուհին՝ վստահութեան զգածում մը չէին նկատեր իրենց որդեգիրին մկլոնատէրի մը տղուն հետ մտերմանալը, որովհետեւ եթէ սիրային հետեւանք մը ունենար իսկ ան, դբաղդութիւն մը պիտի չըլլար ատիկա օրիորդին համար, ընդհակառակը միացումներու ամէնէն նախանձելին պիտի վիճակէր անոր։

Շարամովորդի իր անսպառ հարստութեան չափ ալ ազնիւ սիրտ մը, վեհանձն բնաւորութիւն մը կը կրէր, ինչ որ ամենամեծ գրաւականն էր թէ տիպար ամուսին մը ըլլալու կոչուած էր ան, ամէն տեսակէտով։

Միանձին ու ամուսինը տառանձնաբար կը խորհրդակցէին երկու տղոց յարաբերութեանը վրայ և չէին գիտեր թէ, Սիրարփիին մայրը արդեօք մասնաւոր նպատակ մը ունէր իր աղջկանը նկատմամբ։ Իրաւ է որ իրենց Բարիզ հաստատուելէն ի վեր տարին հազիւ նամակ մը կը ստանային անծանօթ տիկինէն, որ չնորհակալութիւն յայտնելով Սիրարփիին հանդէպ իրենց ցոյց տուած հոգածութեան համար, միշտ կը շեշտէր սա պարագան թէ, ինք կորովարբ աչքով կը հսկէ իրենց վրայ, և եթէ նոր կարգադրութիւն մը ընել հարկ ըլլայ, անմիջապէս նամակով կը հաղորդէ իրենց։

Այս իմաստով գրուած նամակներէ ուրիշ ոչ է հրահանգ չէին ստանար Սիրարփիի մօրմէն, և քանի որ Տիկինը կ'ըսէր թէ ինքը կը հսկէ անոնց վրայ, հետեւաբար կատարելապէս տեղեակ էր Սիրարփիի վարած կեանքին, որմէ եթէ գանգատելու պատճառ մը ունենար, բնականաբար պիտի ընէր իր դիտողութիւնները։ Մինչդեռ ատանկ դիտողութիւն մը չէր գար, և Սեփոն կանոնաւորաբար կը գանձէր Սիրարփիի ամսաթոշակը, Պոլիսէն բացակայ զանուած ժամանակներուն դիպուածներն ալ տարեգլխուն կամ մէկ անգամին առնելով։

Միւս կողմէ սակայն Մէլինէ Սիրարփիի ու Ցակորիկի օր աւուր զարգանալը տեսնելով՝ յուսահատութիւն մը, հոգեկան անձկութիւն մը վերջապէս անբացատրելի տագնապ մը կը զգար, իր զաւկին ու եղբօրը այսչափ մտերմական կապերով իրարու վերաբերուիլը տեսնելով։ Թէև երկուքն ալ անմեղ զգացումներ կը տածէին իրարու նկատմամբ, քոյր-եղբօր պէս մեծցած էին մէկ յարկի տակ, բայց վերջապէս օր մը պիտի գար որ, անոնք պիտի դադրէին այլեւս տղայական զգացումներով զիրար դիտելէ, եւ պիտի զգային թէ, խաղի, զուարճութեան ու մանկական ընկերակցութիւնէն դուրս՝ սրտի ընկերակցութիւն մը կայ։ Ասիկա անտեղութիւն մ'ալ չունէր, քանի որ, Սիրարփի առեւանգի կերպով Սեփոնի աղջիկն էր և Ցակորիկ ալ Շարամովի տղան մ'էր Պոլսեցի միւսը Պաքուցի. այնչափ մեծ բաղդութիւն մը պիտի չըլլար ատիկա օրիորդին համար, ընդհակառակը միացումներու ամէնէն նախանձելին պիտի վիճակէր անոր։

Շարամովորդի իր անսպառ հարստութեան չափ ալ ազնիւ սիրտ մը, վեհանձն բնաւորութիւն մը կը կրէր, ինչ որ ամենամեծ գրաւականն էր թէ տիպար ամուսին մը ըլլալու կոչուած էր ան, ամէն տեսակէտով։

Միանձին ու ամուսինը տառանձնաբար կը խորհրդակցէին երկու տղոց յարաբերութեանը վրայ և չէին գիտեր թէ, Սիրարփիին մայրը արդեօք մասնաւոր նպատակ մը ունէր իր աղջկանը նկատմամբ։ Իրաւ է որ իրենց Բարիզ հաստատուելէն ի վեր տարին հազիւ նամակ մը կը ստանային անծանօթ տիկինէն, որ չնորհակալութիւն յայտնելով Սիրարփիին հանդէպ իրենց ցոյց տուած հոգածութեան համար, միշտ կը շեշտէր սա պարագան թէ, ինք կորովարբ աչքով կը հսկէ իրենց վրայ, և եթէ նոր կարգադրութիւն մը ընել հարկ ըլլայ, անմիջապէս նամակով կը հաղորդէ իրենց։

Այս իմաստով գրուած նամակներէ ուրիշ ոչ է հրահանգ չէին ստանար Սիրարփիի մօրմէն, և քանի որ Տիկինը կ'ըսէր թէ ինքը կը հսկէ անոնց վրայ, հետեւաբար կատարելապէս տեղեակ էր Սիրարփիի վարած կեանքին, որմէ եթէ գանգատելու պատճառ մը ունենար, բնականաբար պիտի ընէր իր դիտողութիւնները։ Մինչդեռ ատանկ դիտողութիւն մը չէր գար, և Սեփոն կանոնաւորաբար կը գանձէր Սիրարփիի ամսաթոշակը, Պոլիսէն բացակայ զանուած ժամանակներուն դիպուածներն ալ տարեգլխուն կամ մէկ անգամին առնելով։

Միւս կողմէ սակայն Մէլինէ Սիրարփիի ու Ցակորիկի օր աւուր զարգանալը տեսնելով՝ յուսահատութիւն մը, հոգեկան անձկութիւն մը վերջապէս անբացատրելի տագնապ մը կը զգար, իր զաւկին ու եղբօրը այսչափ մտերմական կապերով իրարու վերաբերուիլը տեսնելով։ Թէև երկուքն ալ անմեղ զգացումներ կը տածէին իրարու նկատմամբ, քոյր-եղբօր պէս մեծցած էին մէկ յարկի տակ, բայց վերջապէս օր մը պիտի գար որ, անոնք պիտի դադրէին այլեւս տղայական զգացումներով զիրար դիտելէ, եւ պիտի զգային թէ, խաղի, զուարճութեան ու մանկական ընկերակցութիւնէն դուրս՝ սրտի ընկերակցութիւն մը կայ։ Ասիկա անտեղութիւն մ'ալ չունէր, քանի որ, Սիրարփի առեւանգի կերպով Սեփոնի աղջիկն էր և Ցակորիկ ալ Շարամովի տղան մ'էր Պոլսեցի միւսը Պաքուցի. այնչափ մեծ

Հ. Մէնէվիշեան հայերէն ապագայ լեզուագիտութեան նկատմամբ իր տեսութիւններն ու ծրագիրը պարզելէ վերջ՝ կ'անցնի սոկրական եղած հաղորդումով մը խօսիլ Ռակեզարեան լեզուին վրայ, և անոր ներքին ու արտաքին հարազատ նշաններուն հանդիսատես կ'ընէ զմեզ, օտար տարրերն ալ մատնանշելով, և առիթը չփախցներ այդ դասական հայերէնին հետևող զպրոցին պատմութիւնն ալ ներկայացնելու։ Կը ցուցադրէ նաև զպրոցական հին տեսութիւնն մը բաժնումին համաձայն՝ Ռակեզարեան Հայերէնին յատնանական այն և կարդերը՝ որոնցմէ Բ.ը կնոջ բաբել թէ մեկ մասնագիտով ձեռացած է միայն։ և հարկ չկայ զարմանալու, քանի որ մեկ հայերէնով՝ չ' թէ լեզուաճիւղ՝ այլ լեզուախումբ անդամ կարող եղանք կազմելու։

Փակենք ուրեմն «Արդի լեզուագիտութեան» Ա. հատորը, սպասելով երկրորդին՝ որուն հում նիւթերն պատրաստուած են արդէն, ինչպէս կը վստահացնէ զմեզ Հ. Մէնէվիշեան։ Ուստի կը հակառակ մեր գիտողութիւններուն՝ (որոնց մէջ ո'րքան իրաւունք ունինք՝ ուրիշներուն կ'ինայ դատել)՝ կը պահենք մեր ա'յն համոզումը թէ մեր մէջ ի'նչ է դարձեալ ձեռնասուութիւնը այս նոր լեզուական նիւթի մասին, զոր այնքան հանդիպ կը տքնի մշակել, և ներկայ ոչ անթերի հատորիկովն ալ՝ որ գնահատելի փորձ մ'է արդարեւ՝ յաջողած է հայերէն լեզուի ուսումնասիրութեամբ զբաղողներու հայ լեզուասէրներու ճանչցնել համեմատական լեզուագիտութեան կարեւորութիւնը և հայերէն լեզուի ներքին արժէքը պէս պէս ցուցումներով, որոնց մասին թողլով որ դիրքն ինքնին խօսի հետաքրքիր ընթերցողին, մենք՝ իրրև վերջին խօսք՝ չենք վարանիր փոխ առնուլ գլխանական Մխիթարեանին Ցառաջաբանական սա տողերը. «Իր տեսակին մէջ նոր է գրքոյկը, և անոր պակասութիւնները կրնին մէկ նժարին մէջ գտեղած ատենն՝ չեմ մոռնար միւս նժարին մէջ դնել գործին դժուարութիւնները և համեմատութեանց տարուած փոյթն ու խնամքը»։

ԵՂԻՇԷ ԵՊ. ԴՈՒՐԵԱՆ

Արմաւ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԳՈՒՍԻՍ. ԵՒ ՃԱՌՈՒԹԻՒՆԸ.— ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԻՍԱՆՔ Ծ. ԱՐԵՒԵԼԻՒ ՄԷՋ.— Տպաւորութիւնը երթալով կ'աւելնայ թէ դժուար պիտի ըլլայ պատերազմի առաջքը առնել։ Մեծ նշանակութիւն կը տրուի այս իրողութեան թէ Ռուսիոյ Պատասխանին հետ մէկտեղ միւս նոյն ժամանակ Ծ. Արեւելքի Ջուրերը հասան Ծ. Արեւելքի Ռուս նաւատորմին վերջին մարտանաւերը, և միւս նոյն առնն ցամաքի վրայ անոր պատրաստութիւնները աւարտած են։ Պատասխանը գրեթէ կը մերժէ ճարտնական պահանջումներուն գլխաւոր մասերը։ Եթէ ասիկա սուրգ է, և եթէ Ռուսիա չի հաւանիր իր դիրքը կրկին նկատողութեան առնել և փոփոխել զայն, պատերազմական գործողութիւնք գրեթէ անխուսափելի են։ Հակառակ Դաշնակցութիւնը և ուրիշ երկու մարմիններ նոր աղերսագիր մը մատուցին Միքատոյին խնդրելով որ Դիւանագիտական միջոցներէ տարբեր միջոցներ ձեռք առնուին։ Հանրային կարծիքը զրգռուած է, և պետական թռիչքերը կ'ինան չարունակ։

** Սպանիա-Մարիկեան Պատերազմին հիւանդագան կիներու ընկերակցութեան նախագահուհի տիկին Անիթա Նիւքօմպ Մէքլի ամերիկեան թերթերուն մէջ նամակ մը հրատարակելով կ'առաջարկէ իր հիւանդագաններուն ծառայութիւնը։

** Պիլէրթայի նաւահանգիստը խարխափ նեղող ռուսական նաւատորմը կը բաղնայ երեք զրահաւորներէ, և հինգ թորպիլաձգաններէ, հրամանատարութեամբ Ծովակալ Վիրենիոսի։ Բանի որ օրէն ուրիշ թորպիլաձգաններ ալ պիտի միանան Մէդիտերրանեանի այդ նաւատորմին։ Ամենքը մէկտեղ Ծ. Արեւելք պիտի երթան։ Դ. օր (այսօր) Պիրէոն կը ժամանէ ռուս զրահաւոր Իպէհրաբոր Նիքոլա Ա.ին մէջ ունենալով Ռուսիոյ Միջերկրականի նաւատորմին հրամանատարը, ծովակալ Մոլլաս։

** Հակառակ այս պատերազմական պատրաստութեանց, որով երկուքնին կը կատարուին, Ռուսիոյ պաշտօնական բարձր շրջանակներուն մէջ կը յուսացուի թէ ռուսեւճարոնական տագնապը խաղաղութեամբ պիտի վերջանայ։

** Սէուլէ կը հեռագրուի Նիւեորք թէ Ռուսերու բանսի դիրքը կը ցուցնէ թէ անոնք միաբերանի դրած են արգելք ըլլալ Ճարոնի՝ Քորէայի մէջ հաստատուն կառուցումը ունենալու համար։ Ռուսիոյ համար անհրաժեշտ է Քորէայի ծովեզերքը։

** Մանչէսթրի Առեւտրական Տունը մը, որ Ճարոնի հետ կարեւոր գործառնութիւններ կ'ընէ, դեկտ. 17 թուականով կէս օրէ վերջ հետեւեալ մանաւոր հեռագիրը ընդունեց.—«Ամեն գործ դադրած է Թոքիոյ մէջ։ Այսօր կեսօրէ վերջ պատերազմը յայտարարուեցաւ։» Այս լուրին վրայ, յիշեալ Տունը դադրեցուց իր գործերը Ճարոնի հետ։ Թէ՛ Մանչէսթրի և թէ Լիվրբուլի մէջ մեծ յուզում առաջ բերաւ այս լուրը, և հեռագիրներ սկսան անդալ Լոնտոն, այս մասին տեղեկութիւններ առնելու համար։ Լիվրբուլի ճարոնական հիւպատոսը հետեւեալ հեռագիրը ընդունեց Լոնտոնի ճարոնական դեսպան Հայեասի կոմսէն.—«Պատերազմի յայտարարութեան զրոյցը բացարձակապէս անհիմն է։ Ապահովցուցէք շահագրգիռներ։»

** Պերլին Սակարանին մէջ իրանցում պակաս չէր անցեալ Ուրբաթ օր, Ռուսեւճարոնական տագնապին հետեւանօք։ Բայց կէս օրէ վերջ լուր տարածուեցաւ թէ Զարը անձնապէս կը միջամտէ խնդրոյն խաղաղիկ լուծում մը տալու համար։ Ռուսիա կարելի եղածը պիտի ընէ որպէս զի բանակցութիւնները երկարին մինչեւ գարուն։

** Բեքլինէ կը հեռագրեն Թայմզի թէ Ռուսք ուղղակի և անուղղակի ամէն կարելի միջոցները կը գործածեն, տիպելու համար Զինաստանը որ ստորագրէ Ռուսիոյ կողմէ Մանչուրիոյ գրաւումը։ Բեթերսպուրկի և Թոքիոյի չինական դեսպանները երեք օրուան մէջ երկու անդամ հեռագրեր են Զինաստանի արտաքին գործոց պաշտօնարանին, թէ հիշդ ժամանակն է համաձայնութեան մը գալու Ռուսիոյ հետ։ Տարակոյս չկայ թէ ռուսեւճարոնական բանակցութիւններուն յայտագրումը շատ նպաստաւոր է ռուսական հնարքներուն Բեքինի մէջ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Ռուս զօրավար Պէնուէրէվ, որ Ալեքսիոր իշխանին ժամանակ Գուլկար բանակին մէջ կը գտնուէր Տեղակալի ատիճանով, Ռուսիոյ Պատերազմական Պաշտօնարանէն արտօնութիւն ստացած է Ծննդեան տօները Սոֆիայի մէջ անցնելու։ Զօրավար Պէնուէրէվ Գուլկարիոյ մէջ ծնած է, ուրկէ բացակայ գտնուած է ամբողջ 15 տարի։

ԹԻՊԼԻՍԱԿԱՆ ԱՐՇԱՒԱՆՆԵՐ.—Անգլիական Արշաւախումբին գումէշներուն և ջորիներուն մէջ համաճարակ ծագեր է, բայց Արշաւախումբը իր ճամբան պիտի շարունակէ, որովհետև կը վախցուի թէ ձիւները գոցեն ճամբան։ Արշաւախումբը ուղղակի կիանկցէ պիտի երթայ։ Ճամբան կան խոշոր լեռներ, որոնց միջոցաւ Արշաւախումբը ուղղակի հաղորդակցութեան մէջ պիտի գտնուի Հնդկաստանի հետ արեւային հեռագրութիւն գործածելով։ Խմբագրութիւնն մը։

** Արշաւախումբը ի մօտոյ կը հասնի Շուշիի թիպէթեան հովիտը, 200 քիլոմէթր հեռի Լհասա խորհրդաւոր մայրաքաղաքէն, ուր կը բնակի Թիպէթի թագաւորը, որ միեւնոյն ժամանակ պուտտայական պետն է իր ժողովուրդին։ Թիպէթի մէջ հոգեւոր միաբանութիւնները, որոնց գլուխը կը գտնուի Տալայ-Լամա մը, մեծ Տալայ-Լաման թագաւորը ըլլալով, մեծ դեր կը կատարեն երկրին վարչութեան մէջ։ Վեց դարերու հնութիւն ունին արդի միաբանութիւնները, որոնց գլխաւորը հիմնուած է Ցօնկքարա պետին կողմէ։ Տալայ-Լամաները կը նկատուին իրրև մարմնացումներ, ոսկորով և միսով, նոյն ինքն Պուտտային։ Աստուածային հոգին է որ կը բնակի այսպէս Պուտտաներու մարմինին մէջ։ Թիպէթի Պուտտայապաշտութեան մէջ ինչ ինչ ձեւեր կան որ կարծոլիկութեան արտաքին ձեւերուն կը նմանին. հոն ալ կան կաթոլիկ վանքերուն վարդապետները, և կարգ աղօթքները, Բաքերի և Ավեի նման, Պուտտաներու պատկերներն առջև խունկ կը ծխուի, և խոստովանութիւն ալ ունին։ Մեծ Տալայ-Լաման աչխարհէ քաշուած անձնաւորութիւն մըն է, մարդու չերես չի՛ տար։ Իր պատգամները ուրիշներու կողմէ կը թելադրուին, ամէնէն ազդեցիկն է Տալայ-Լամային խոստովանահայրը, զոր կարելի է նկատել իրրև հոգեւոր վարիչը Ծ. Արեւելքի 500 միլիոն պուտտայականներուն։

ՎԵՐՋԻՆ ՊՕԵՐՆԵՐԸ.—Պօեր զօր. Տրլարէյ անգլ. կառավարութեան հրամանաւ Պոնպայ գացած է համաձայնելու համար Ամէնսկարի բանակատեղին մէջ գտնուած Պօեր գերիները որ բրիտանական կառավարութեան հաւատարիմ մնալու երդումը ընեն և Թրանսվալ դառնան։ Զօրավար Տրլարէյ անցեալ չաբթու հինգ ժամ խօսեցաւ իր հայրենակիցներուն հետ։

ՀՆԱԻՕՍԱԿԱՆ.—Բրօֆ. Պասթիան Պերլինի Ազգագրական Մուզէոնին կողմէ Մէքսիկա կ'երթայ կղզիին նախապատմական հնութիւնները ուսումնասիրելու համար։ Բրօֆ. Լուշան ալ նոյն պաշտօնով ճամբայ ելաւ Վերին Եգիպտոս երթալու։

ԲԱՆԻՕՍ.—Գերման Բրօֆ. Հիշթէտ բոլոր հանքային ջուրերուն մէջ, որոնք իր քննութեան ենթարկուած են, երեւան հաներ է մասնաւոր ծանր կազի մը հետքերը, որ բաղադրեալ արտաշնչութիւններուն նման արտաշնչութիւններ ունի։ Ասկէց կը մակարերուի թէ կամ ա'յն է որ բաղադրեալ մէջ չատ ընդարձակ ատիճանի մը վրայ տարածուած է, և կամ ուրիշ գոյացութիւններ ալ յատկութիւնը ունին դուրս հառագայթներ, որոնք իրենց հետ չկման մէջ գտնուող հանքային ջուրերուն մէջ պահուած են։ Բրօֆէսորը ա'յն կարծիքէն է թէ բաղմաթիւ ուրիշ մարմիններ ալ տեսակ մը Պէքքերէլ ճառագայթներ դուրս տալու յատկութիւնը ունին։ Կը պնդէ թէ ինչպէս որ բոլոր նիւթերը մագնիսական են, թէև երկաթը միւս նիւթերէն ա'լ աւելի, այնպէս ալ բաղադրեալ մեծագոյն յատկութիւն մը ունի միւս նիւթերէն աւելի ճառագայթներ դուրս տալու, բայց հաւանաբար բոլոր նիւթերն ալ ճառագայթարձակութեան յատկութիւն մը ունին չափով մը։

ԼԷՈՆ ԺԳ.Ի ԿՏԱԿԸ.— Կարտինալ Կոթթի ուրբաթ օր Պապին յանձնեց 30 միլիոն ֆր.ի գումարը զոր իր հոկողութեան տակ պահած էր հրամանաւ Լէոն ԺԳ.ի։ Դրամին հետ նամակ մը ալ կայ, որով հանգուցեալ Պապը կը բացատրէ թէ իր յաջողելը ժամանակ մը պիտի պարտաւորուի ի չգոյէ գրամական միջոցներու, անչնչ և խաղաղիկ կեանք մը անցնիլ։

ԴԻԱՆԵՒՈՑ Քրիսթիան թագաւորը Կոմենտէն ժամանեց ներկայ ըլլալու համար Քըմպրլէնտի դուքսին և դրքսուհիին արծաթեայ ամուսնութեան հանդէսներուն։ Կոմենտէն հասած են արդէն Պատէնի Մարի Լուիզ իշխանուհին, դուքսին և դքսուհիին երկրորդ դուստրը, և անոր ամուսինը՝ իշխան Մաքս, և իշխան Վիլհէլմ, որ ուսանող է Հայտելբերգի Համալսարանին մէջ։ Հանդիսի ազնուական դասակարգին կողմէ ալ ներկայացուցիչներ գացած են, այնպէս որ այս միջոցիս Կոմենտէն ժամադրավայր մը դարձած է գերման իշխաններու և իշխանուհիներու, զանազան նուէրներով բեռնաւորուած։ Դանիոյ ազնուականները նուէր զրկած են Պէրնատոթի և Ֆրիտէնսպորգի արքայական Դղեակներուն չքնաղի պատկերները։ Քըմպրլէնտի դուքսը սքա առթիւ Կոմենտէնի բարեգործական հաստատութեանց 35,000 քորոն նուիրեց։

*** Իշխան Էրնէսթ Աւկուսթուս, Քըմպրլէնտի դուքսը, ծնած է 1845 Սեպտ. 21ին, երկրորդ որդին է Հանովերի ծերունի թագաւորին և Մարի Թագուհիին. մայրը դեռ ողջ է։ Քըմպրլէնտի դքսուհին Թիրա, որ ծնած է 1853 Սեպտ. 29ին, կրտսերագոյն աղջիկն է Դանիոյ Քրիսթիան թագաւորին և հանգուցեալ Լուիզա թագուհիին։ Դուքսին և Թիրա իշխանուհիին ամուսնութիւնը կատարուեցաւ 1878 Նոյ. 17ին Քոբէնհաւկի Ֆրէտէնսպորգի դղեակին մէջ։ Քօբէնհաւկի ամբողջ դեսպանական մարմինը ներկայ էր բացի գերման դեսպանէն և իր պաշտօնակիցներէն։ Գերման դեսպանը նոյն իսկ Դանիոյ մայրաքաղաքէն բացակայեցաւ այս հանդէսին առթիւ։ Դուքսը և Դքսուհին հինգ զաւակ ունեցան, երկու մանչ և երեք աղջիկ։ Երեցը, Մարի Լուիզ իշխանուհին, ամուսնացաւ Պատէնի Մաքսիմիլիէն իշխանին հետ 1900 Յուլիսին։

ԲԱՄՊԱԿԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ.—Մանչէսթրէ կը հեռագրուի թէ բամպակի գործերը յանաչիկայ քանի մը ամիսներուն խոշոր տագնապէ մը պիտի անցնին, որ վնասակար պիտի ըլլայ թէ՛ գործաւորներուն և թէ գործատերերուն։ Բամպակի ներու կարեւոր ընկերակցութեանց տարեկան գումարման մէջ յայտարարուեցաւ որ եթէ միւս բոլոր ընկերակցութիւնները իրարու չօգնեն, գործաւորներուն վիճակը չատ դէշ պիտի ըլլայ։

ԲԵԼԵՒԱՑԻՆ ԱՐՔԱՅԻՆ ՍԱՌՆԱԿՈՑՏԻ ՄԸ ՎԱԼԱԾ.—Բիւնարտ Ընկերութեան Հանովէր շոգենաւին ուղեւորները կը պատմեն թէ երբ շոգենաւը, Պալթիմոր երթալու համար, կ'անցնէր Նիւ Փառնտալենտի ծովեզերքին բացերէն, չատ խոշոր առնակոյտ մը երեւցաւ, բարձր և անկանոն գիծերով։ Ուղեւորները ամէնքն ալ շոգենաւին եղերքը հաւաքուեցան սառնակոյտը տեսնելու համար, և աւելի լաւ դիտելու համար հեռադիտակներ ալ մէջտեղ հանուեցան։ Այդ սառոյցի խոշոր բլուրին վրայ տեսնուեցան եօթը բեւեռային արջեր որոնք անսարքերութեամբ կը քալէին վրան, և երբ շոգենաւը քիչ մը աւելի մօտեցաւ սառնակոյտին, բոլոր ուղեւորներն ալ կրցան պարզ աչքով տեսնել վեց արջ որոնք ամենայն տեսութեամբ կը չարժէին հոս ու հոն սառնակոյտին վրայ։ Ամբողջ օրը շոգենաւին մէջ խօսակցութեան նիւթը ա'ն էր թէ կենդանիները ի'նչ կերպով եկած են հոն և թէ անոնց հաւանական վախճանը ի'նչ պիտի ըլլայ։ Հանովէրի նաւապետը կը յայտարարէ թէ սառնակոյտը կ'երթար հարաւային-արեւելեան ուղղութեամբ։

ՍԵՐԳԻՈՅ թագաւորն մօտ կը գտնուին հիմա իր բոլոր զաւակները, զահաժառանգ իշխան Ժորժ, իշխան Ա. լեքսանդր և իշխանուհի Էլէնա։ Նաև իր եղբայրը՝ Աբսէն իշխան և սորա զաւակը իշխան Բոլ, 11 տարեկան, և վերջապէս իր քեռորդին՝ Ալեքսիս իշխան։ Դահաժառանգ իշխանը հետեւակ զինուորի պարզ հագուստով կը կրէ, յաճախ կը պտըտի Պելկրատի մէջ ձիով կամ պիսիքլէթով։ Արսէն իշխանին հրամանատարութեան պաշտօն մը պիտի տրուի սերպ բանակին մէջ։ Ալեքսիս իշխանին հայրը, իշխան Պոպիտար, խմբագրութեամբ կը պարապի Բարիզի մէջ, ուր ամսական 500 ֆր. կը չահի։ Ալեքսիս իշխան 40 տարեկան է, ակէց առաջ ապահովագրական ընկերութեան մը պաշտօնեայ էր, և տարեկան 1500 ֆր. կ'առնէր։

ՄՐ. ԶԷՄՊՐԼԷՆԻ ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԾՐԱԳԻՐԸ.—Ինչպէս երէկ գրեցինք, Մր. Զէմպրլէնի նախաձեռնութեամբ կազմուած Մաքսային Դաշնակցութիւնը ինքնին իր կողմէ առեւտրական յանձնաժողով մը կազմած է, Բրիտանական Պետութեան, Հնդկաստանի և գաղթավայրերուն առեւտրական կացութիւնը քննելու, որպէս զի այժմէն ամէն բան պատրաստ ըլլայ երբ մաքսային ծրագրին նպաստաւոր վարչութեան մը գործերուն զլուխն անցնի։ Լոնտոնի կառավարական թերթերը կը պատրաստեն Մր. Զէմպրլէնի այս կարգադրութիւնը, յայտնելով թէ գաղթային գործոց նախարդ նախարարը իրաւասութեան սահմանին չառ դուրս կ'ելնէ, ինք իր գլխուն կարգադրութիւններ ընելով, և Վարչապետ Մր. Պալֆուրի ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն Զէմպրլէնի այս հնարքին դէմ։ Մաքսային Դաշնակցութիւնը ինչ իրաւասութիւն ունի, կ'ըսեն, Յանձնաժողով կազմելու, բան մը՝ որ միմիայն օրէնքի կարգութեան կը վերաբերի։ Կ'առաջարկեն որ օրինական միջոցներ ձեռք առնուին չուծելու համար այդ յանձնաժողովը։ Արդէն այդպիսի վարմին մը առանց օրինական վաւերացումի ինչ նշանակութիւն կրնայ ունենալ։ Միթէ Ազգեւարական պաշտօնարանը այդ ինքնակոչ Յանձնաժողովին չպի՞ ձեռնհաս չէ՞ բրիտանական Պետութեան վաճառականութեան վիճակագրութիւնը պատրաստելու։ Մաքսային դաշնակցութիւնը ինչ իրաւունք ունի մանաւանդ հրաւիրելու, Պետութեան զանազան մասերէն։ Սպանիսարս կ'ըսէ թէ Մր. Զէմպրլէնի այս ընթացքը, իրաւամբ զայրոյթ կը պատճառէ նոյն իսկ այնպիսի չրջանակներու մէջ, որոնք համակիր էին ցարդ նախորդ գաղթային նախարարին, և յոյս կը յայտնէ թէ ո'չ գաղթավայրերը և ոչ Հնդկաստան պիտի չտան վաւերական և պաշտօնական տեղեկութիւններ այնպիսի Յանձնաժողովի մը, որ ապօրէն կազմութիւն մը ունի։ Մր. Զէմպրլէնի ըրածը պարզապէս գայթակղութիւն մըն է, և վստահութիւն կը յայտնուի թէ Մր. Պալֆուր պիտի միջամտէ, և ցրուել պիտի տայ այդ առեւտրական ինքնակոչ մարմինը։ Կառավարութիւնը պէտք է որ այդ գործը իր ձեռքը առնէ, և Արքայական Յանձնաժողով մը կազմուի քննելու համար վաճառականութեան, ճարտարարուեստի և անգլիական ու արտաքին սակացոյցներուն վիճակը։ Սպանիսարս իրրեւ վերջնական իր ծանր դիտողութիւններուն, կ'ըսէ.—«Անգլիական կառավարութիւնը իր պաշտօնը չի կրնար ցուցնել մասնաւոր կամ անհատական կազմակերպութեան մը, ո'րքան ալ գործունեայ ըլլայ անիկա, չի կրնար նաև մեծ կարեւորութիւն ընծայել այս մասին մէկ պետական մարդու մը, այսինքն Մր. Զէմպրլէնի, որքան ալ ժողովրդական և կարող մէկը ըլլայ անիկա։»

ՆԵՐԻՒՆ ԴՈՒՐԵՐ ԱՆԴԼԻՈՑ.— Լորտ Բոզպէրի և ուրիշներ հրաւէր կը կարդան Անգլիական ժողովրդին առատաձեռնութեան, գումարներ ստորագրել Բժշկական Դիտութեանց մասնաւոր Հաստատութիւն մը շինելու և օժանդակելու համար։ Այս Հաստատութեան մէջ պիտի աւանդուին բնագիտութիւն, տարրաբանութիւն, կենսաբանութիւն, մարդակազմութիւն և բնախօսութիւն, Լոնտոնի Համալսարանին վերին հսկողութեան ներքեւ։ Այս կերպով մէկ հաստատութեան մէջ պիտի կեդրոնացուին այնպիսի դասախօսութիւններ, որոնք հիմա Լոնտոնի զանազան կրթական հաստատութեանց մէջ ցրուած են։ Լորտ Բոզպէրիի նախաձեռնութեամբ խմբագրուած հրաւէրը կը յայտարարէ թէ վերջին տարիներս բժշկական զաստիարակութեան մէջ տեղի ունեցած մեծամեծ փոփոխութիւններուն, և գիտական նիւթերուն ուսումնասիրման կարեւորութեան պատճառաւ, անկարելի եղած է որ, ոչ է բժշկական վարժարան, ուսանողներուն թոյլտուութիւն տալ գոյացած հասոյթներով, կարենայ գոհացում տալ պէտքերուն, քիմիական մեծ աշխատանոցներ պահել, նորեր պատրաստել, որովհետև զրամիքները սուղ են, բայց արդի գիտական ուսումները կը պահանջեն որ մեր բժշկական հաստատութիւնները օժտուած ըլլան ամէն կարեւոր գործիքներով։ Ուստի անհրաժեշտ է որ փոխանակ զատ զատ բժշկական վարժարաններու՝ ունենանք մէկ կամ երկու կիդրոնական վարժարաններ, միակ հրամանատարութեան մը ներքեւ։ Լոնտոնի Բժշկական Կաճառը, որ 350 հարաւաւոր ուսանողներէ կը բաղկանայ, ամէնքէ՝ ալ Համալսարանական, բժշկական զպրոցներու ուսուցիչներուն տեսութիւնները և դիտողութիւնները քանաւոր դատելով, մասնաւոր Հաստատութեան մը պէտքը իրական գրուած է։ Անգլիոյ մէջ բժշկութիւն և վիրաբուժութիւն ուսանելու համար ամէնէն յարմար քաղաքն է Լոնտոն, կ'ըսէ Լորտ Բոզպէրիի և այլոց հրաւէրը։ Լոնտոնի հիւանդանոցները, ամէն կողմերէ հոն դիմող հիւանդներուն թիւը, և նշանաւոր բժիշկ և վիրաբոյժ ուսուցչներու ներկայութիւնը, Լոնտոնը ցոյց կուտան իբրև յարմարագոյն վայրը վիրաբուժութեան և բժշկութեան վարժարանի մը։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, Դեկտ. 21.— Ռիւթերի Գործակալութիւնը Թոքիոյէ կը հեռագրէ թէ կէսօրէն ետքը խորհրդակցութիւն մը տեղի ունեցաւ Ճարոնի արտաքին գործոց նախարար Պառոն Քօմուրայի և Թոքիոյի ռուս դեսպան Պառոն Ռոզէնի միջեւ։ Պառոն Քօմուրա ռուս դեսպանին յանձնեց Ճարոնի կառավարութեան պատասխանը՝ Ռուսիոյ կառավարութեան զեկուցման։ Այս պատասխանը, առանց վերջնագրի մը զեկոյցը պարունակելու, կը խնդրէ Ռուսիայէն որ նորէն նկատի առնէ ծանուցագրին ինչ ինչ առաջարկները։

ՀՌՈՄ.— Մերակոյսը առանց վիճաբանութեան ընդունեց 4½% տոկոսաբեր իտալական Քօնսոլիտէին պայմանագրի ծրագիրը։ Յետոյ ընդունեց այն ծրագիրը, որով կառավարութիւնը կ'արտօնուի առեւտրական առժամեայ համաձայնութիւն մը կնքել Աւստրեհունգարիոյ հետ։ Արտաքին գործոց նախարար Մ. Դիթէնի այս առթիւ հաստատեց թէ Իտալիա և Աւստրեհունգարիա փոխադարձաբար լաւագոյն տարաբերութիւն ցոյց կուտան համաձայնութեան կուռան մը գտնելու համար։ Մերակոյսը վերջը ընդունեց Արտաքին գործոց Եւմատայոյցը։

ՊԻՆՆԵԼ.— Անցեալ Ապրիլ 19ին և 20ին Հրէից դէմ տեղի ունեցած անկարգութեանց առթիւ բացուած դատին մէջ, ամբաստանեալ մը դատապարտուեցաւ 7 տարի տաժանակիր աշխատութեան և ուրիշ մը 5 տարի։ 22 ամբաստանեալներ դատապարտուեցան բանտարկեալներու դատարանի մը մէջ զինուորագրման պատժոյն, մէկէն մինչեւ երկու տարի պայմանաժամով։ Ամբաստանեալ մը 6 ամիս բանտարկութեան դատապարտուեցաւ, և 12 հոգի ալ անպարտ արձակուեցան։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թոքիոյէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ճարոնի կառավարութիւնը խաղաղաբար պատասխան մը տուաւ ռուսական ծանուցագրին։

ԲԱՐԻԶ.— Սէուլէ հեռագրուած է Լոնտոնի թերթերուն թէ ծանր խռովութիւններ ծագած են Ճարոնցիներուն և Քորէացիներուն միջեւ։ Մանրամասնութիւնները կը պակսին։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Ծովակալ Ալեքսիէվ Ցունվարի սկիզբը Բեգերսպուրկ պիտի գայ։ Իրեն հետ Մանչուրիա պիտի տանի բազմաթիւ ռուս պաշտօնատարներ, քաղաքային վարչութիւնը կազմակերպելու համար։

— Կը հաստատի թէ Ցունվարի սկիզբը կարելոր փոփոխութիւններ տեղի պիտի ունենան կառավարական բարձր շրջանակներուն մէջ։ Ելմտական նախարար Մ. Բլէսքէի առողջական վիճակը երկիւղալի կը մընայ։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

22 Դեկտեմբեր 1903

Ֆրանս. 3% 3% Français)	97 57
Բէժի (Tab. Turcs)	380 —
Օսմ. Մրացեալ (R. Nv. Uuif.)	89 57
Երկրթուղի (Lots Turcs)	134 —
Պանք Օթթ. (Banque Ott.)	599 —
Թրանսվալ (Transvaal)	105 —

☛ Տես Օ ԼՈՒՎՈՒ վաճառական ծանուցումը Դ. երեսը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ԿԱՂԱՆԴՋԷՔ

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

ԱՂՔԱՏԻԿ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒՆ

Պատ. Խմբագրութիւն Մանկուվէի

Ցարգելի Խմբագրապետ

Երեք զանգերովս չրջապատուած երբ ձեր Պատ. թերթին մէջ հրատարակուած «Կենսոտ Հանգոյց մը» վէպին այն մասը կը կարդայի՝ ուր Միրարիին իր մօրը կ'ըսէր.

—Մայրիկ! անաւասիկ Մկլինէ մօրաքոյրս թա աղքատներուն համար 100 ոսկի կը խոստանայ, դուն ինչ նուէր պիտի ընես այս փոքրիկներուն որ ապրին։

2 տարեկան Ներսիէ Վարդանոյ աղջիկս տեղէն ցատկելով՝ իր փոքրիկ գանձանակը ինձ բերաւ և պարունակութիւնը (15) տասնհինգ դահեկան ինձ տալով ըսաւ.

—Հայրի՛կ, ես Կաղանդի պտուղ չեմ ուզեր, այս փոքրիկ նուէրը Հիւանդանոցի փոքրիկ տղաքներուն խրկէ որ պտուղ առնեն։

Փոքրիկ աղջկանս փափաքին համաձայն 15 դահեկան կը խրկեմ Ձեզ։

Ձերդ

ԳԷՈՐԳ ԲԱՐԱՂԱՄԵԱՆ

Վալիտէ խան, 9 դեկտ.

Յ. Գ.— Երբ այս երկուքը ձեզ կը գրէի, ծանօթ Հրաչ վաճառական ծագ Պէհար Էպէօղլու (Jacques Behar Ebéoglou) անոր պարունակութիւնը հասկնալով և ինքն ալ յուզուելով 20 դահեկան նուէր մը բրաւ Հիւանդանոցի աղքատներուն զոր ձեզ կը խրկեմ(*)

ՆՈՅՆ

* * *

Կաղանդի առթիւ հաւաքուած պատուղի գրամ ի նպաստ Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի աղքատիկ մանուկներու։

	Ղրուշ
Նախորդ ցանկէն	598
Պարոնայք և Օրիորդք՝	
Վարդուհի Յ. Հայրապետեան	5
Հրանդ Ցկր. »	5
Գեղեցիկ » »	5
Սրբուհի » »	5
Փառուհի Պէյազեան	10
Գրիգոր Տէր Սահակ Աբիսողոմեան	5
Արշալոյս » »	5
Աշոտ Յ. Գէֆեան	5
Յարութիւն Կոսգանեան	5
Տիկին Մ. »	5
Հեթում Մ. Գայրգեան	5
Արտաշէս Ս. Զաքարեան (Փոքրիկ)	5
Գէորգ Մ. Փափազեան	5
Լուիզ Մ. »	5
Ներսիսէ Վարդանոյ Գ. Բարամեան	15
Ժագ Պէհար Էպէօղլու	20
Զապէլ և Աշխէն Ե. Գալբաքճեան	5
Սամաթիոյ Երկսեռ Վարժարաններուն Տեսուչ Մանասէ էֆ. Սուլթանեան գոգտրիկ ոսանաւորով մը հետեւեալը զրկած է,	
Նուսեռան-Վարդուհեան մանկապարտէզեն	
Գեղամ Գ. Զարգճեան	5
Նուարդ Թ. Առաքելեան	5
Վարսամ Թ. Առաքելեան	5
Զուարթ Ե. Մէմէրճեան	2
Վերժին Յ. Բէջէեան	5
Ազատի Յ. »	5
Թերուիթ Յարութիւն	5
Սուրէն և Արտաշէս Քաչրճեան	5
Գ. Վ.	2
Ընդ. Գումար	732

(Կնիք Հոգաբարձութեան)

(Շարունակելի)

ՈՒՍՈՒՑՉԱՑ Օգնութեան Սեռի Հոգաբարձութիւնը երէկ իր նիստը գումարեց Դաւթիոյ Թարդրարանին մէջ, ատենապետութեամբ Ռէֆէս էֆ., Պէրպէրեանի և ժողովի անդամներուն ամբողջութեամբ։

1. Ս. Պատրիարք Հայրը Հոգաբարձութեան հաղորդած էր, որպէսզի ուսուցչի մը խնդրագիրն, որով կը յայտնէր թէ տարիներէ ի վեր թէ Պոլ-

(*) Ծ. խ.—Էպէ օղլուի վաճառականը (Jacques Behar Ebe oglou) երկար տարիներէ ի վեր հաստատուած առեւտրական պատուաւոր տուն մըն է։ Ուրիշ առիթներու մէջ ալ բաղդաւորութիւնը ունեցած ենք նպաստ բարեգործական հաստատութեանց այս բարեհամբաւ վաճառականը ուրուած ձեռնտուութիւնը արձանագրելու։ Ուրախ ենք որ, Հիւանդանոցի մանուկներուն կաղանդչէքին մէջ ալ կ'ունենան իրենց բաժինը, որու համար կանխաւ կը յայտնենք մեր շնորհակալութիւնը։

սոյ և թէ գաւառներու մէջ ուսուցչական պաշտօն վարած է և հիմա, նպատակը ինդրէր։ Հոգաբարձութիւնը ուշադրութեան առաւ նոյն ինդրագիրը և նկատելով որ տակաւին նոյն Մնտուկին նախնական դրամագլուխը ամբողջացած չէր, առժամեայ օգնութիւն մը ըլլալու համար իր մէջէն մասնաւոր նպաստի հաւաքում մը ըրաւ և յանձնեց ինդրարկուին, անոր վիճակին նկատմամբ կարեւոր անօրինութիւնը վերապահելով յաւաջիկային։

2. Ինչպէս նախորդ նամին օրդուած էր, նախնական դրամագլուխը ամբողջացնելու համար, առաջադրեալ հանգանակութեան վերաբերեալ տետրակը պատրաստուած էր։ Հոգաբարձութեան անդամները իրենց սկզբնաւորութիւն գործին իրենց բաժինները ստորագրեցին նոյն տետրակին մէջ որ յանձնուեցաւ գանձապետ Դրնանեան Սարգիս և ատենադպիր Պօղոսեանեան Կարապետ էֆ. ներու, ստանալու համար բարեսէր ազգայնոց նպաստը յօգուտ կարօտ ուսուցչաց մնտուկին։

3. Սմբատ էֆ. Դաւթեան գրով մը անպայման կերպով Ուսուցչաց Օգնութեան Մնտուկին կը նուիրէր իր պատրաստած տարբական բերականութիւնէն 500 օրինակ, ինչպէս նաեւ անոր հեղինակութեան և յաջորդ տպագրութեան իրաւունքները։ Հոգաբարձութիւնը գոհ եղաւ և իր շնորհակալութիւնը յայտնեց նուիրատուին։

4. Հոգաբարձութիւնը խորհրդակցութիւններ կատարեց նաեւ նոյն մնտուկի բարգաւաճմանը համար։

ՔԱՂ. ԺՈՂՈՎՈՅ նախորդ որոշման մը համաձայն, Էսկիշէհիրի Հայ Կրթիչներնորոց ի նպաստ հանգանակութեան համար Պատրիարքական կոնդակ մը յանձնուած է Վահա. Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեանի և Մինրան էֆ. Շերինեանի։

ԲԱՂԵՇԷՆ Պատրիարքարան հասած նամակներէ կը տեղեկանանք թէ տեղւոյն Գոմոց վանքին վանահայր ծերունազարդ Սրապիոն վրդ. Թաբիկեան վախճանած է։ Հանգուցեալը Աղեքսանդրապոլցի էր և Երուսաղէմի միաբաններէն։

ԽԱՍԳԻՒՂԻ Գալֆ. Աղէն Ղրքանոցի սանուհիներէն մէկը յաւաջիկայ չաբթու Պաշում կ'ուզուորի հարնութեան համար։

ԽԱՍԳԻՒՂԻ և Գասբ-Փաչայի քաղաքի Տ. Տիրայր Վրդ. ընկերակցութեամբ Գասբ-Փաչայի Թաղ. Խորհուրդի ատենապետ Արշակ էֆ. Մանուկեանի և անդամներէն ոմանց, երէկ Ս. Պարիսբ Հօր Բերայի ընակարանը երթալով, հրաւիրեց Նորին Բարձր Սրբազնութիւնը պատարագելու յաւաջիկայ կիրակի թաղին Ս. Յակոբ եկեղեցիին ծննդեանութեան առթիւ։ Ինչպէս յայտնի է, ամէն տարի, ըստ հնաւանդ սովորութեան Ս. Յակոբայ ծնունդ օրը մատաղ կ'օրհնուի և կը բաշխուի առ հասարակ բոլոր ջերմեռանդ ուխտաւորներուն։

ՎԷՊ ՉԷ ԱՅՍ

Ու եղաւ որ օր մը դամբանախօս մը իր հանգուցեալը գովասանէ, ըսելով. «Երկինքի մէջ այս հանգուցեալը ո՞ւր դնելու է դիտէ՞ք։ Սուրբերու՞ մէջ, ո՛չ, վասն զի սա սուրբերէ աւելի սուրբ ապրեցաւ։ Հրեշտակներո՞ւն մէջ.—ո՛չ, սա երկրիս մէջ հրեշտակներէ աւելի հրեշտակ ապրեցաւ։ Ճգնաւորներո՞ւն մէջ.—ո՛չ, վասն զի սա ոչ թէ անապատներուն մէջ, այլ մեղսամակարդ քաղաքներու մէջ ճգնաւորէ աւելի ճգնաւոր ապրեցաւ։ Մարգարէներո՞ւն մէջ.—ո՛չ վասն զի մարգարէներէ աւելի մարգարէ ապրեցաւ, միշտ մարգարէանալով թէ ան որ կ'սպրի, կը մեռնի։ Առաքեալներո՞ւն մէջ.—ո՛չ, վասն զի իր մէկ խօսքը և օրինակը առաքելներուն խօսքէն և օրինակէն աւելի առաքելական էր։

Եւ դեռ կը շարունակէր, երբ ունկնդիրներէն մէկը չկրնալով զսպել համբերութիւնը, պոռաց, «մարդապետ այդ հանգուցեալը բեր իմ տեղս դիր» ու մեկնեցաւ քան քանիներու մէջ թողլով ժողովուրդը։

Այսպիսի դամբանախօս մը վերջին Սրբ. Մամուլի մէջ երեւցած է, Տօքթ. Կոստանդի համար որ դեռ կ'ապրի, սակայն դամբանախօսելով

...«Դիտէ՞ թէ ո՞վ է սա,—բժիշկ աւելի գիտուն մը, գիտունէ աւելի հոգեբան մը, հոգեբանէ աւելի խմաստասէր մը, խմաստասէրէ աւելի փիլիսոփայ մը, փիլիսոփայէ աւելի կենցաղագէտ մը..., և որպէս զի չողոջոջութիւնը ծայր աստիճանին հասած ըլլայ, դամբանախօսը հուսկ ուրեմն կը յաւելու թէ, «Տօքթ. Կոստանդի ձեռքէն ոչ ոք մեռած է։»

Երանիկ Տօքթոր, որ այսպիսի գերերջանիկ դամբանախօս մը ունի... ի կենդանութեան։ ՆԱՀԱՊԵՏ

ՆԵՊԱՆԱԲՕՍԱՌԷԹԹԷՆ

Կիրակի օրը, Կէտիկ-Բաշա, Շահպաղներու բնակարանին մէջ, ներկայութեամբը Թ. Հանէսեան, Յակոբ Պարի, Խաչիկեան և Շահպազ ընտանիքներու և բազմաթիւ ազգականներու և բարեկամներու, շքեղ հանդիսաւորութիւնով, տեղի ունեցաւ նշանախօսութիւնը Օր. Եւդոկիէ Շահպազի, Բիւզանդ էֆ. Խաչիկեանի հետ։ Մանրամասնելու համար Օր. Եւդոկիէ Շահպազը, կը բաւէ ըսել որ, ան՝ աղջիկն է հանգուցեալ ծանօթ փաստաբան Նազարէթ էֆ. Շահպազի, և իր մէկէ աւելի ազնիւ ձիրքերովը՝ Հայ իգական սեռին պատուաբեր մէկ անդամն է, և իր խօսելեալը՝ Բիւզանդ էֆ. Խաչիկեան՝ ըլլալով Հանէսեան ու Խաչիկեան դերդաստաններու շառաւիղներէն՝ պատուաւոր ու անսոգիւտ յատկութիւններով օժտուած երիտասարդ մը՝ իրենց այս ալիանսը, երջանիկ միացում մը կը հանդիսացնէ։

Այս բարեգէպ խնամութեան առիթով խնդակցութիւններ՝ Շահպազ, Խաչիկեան և Պարի ընտանիքներուն։

ՊՐՈՒՍԱՑԻՆԵՐՈՒՆ

Մմբազիր Տէր

Թիւ 747 օգտաշատ թերթիդ մէջ ուրախութեամբ կարդացի թէ Պրուսայի մեր ազգայիններէն Մեծ. Թէոսեան Յ. էֆ. իր աղջկան ամուսնութեան առթիւ Ս. Փրկ. Հիւանդանոցին նուիրատուութիւն մը ըրած է։ Այս պարագան առթի մը կ'ըլլայ ինձ, քահանայական պարտք մը կատարելու և հետեւաբար հրաւիրելու մեր Պրուսայի առաջնակարգ ու երկրորդական ազգայինները որ հետեւին վերոյիշեալ Թէոսեան էֆ.ի օրինակին, քանի որ քիչ անգամ կը կարդանք ու կը լսենք լրագրաց սիւնակներուն մէջը Պրուսացի ազգայիններուն Ս. Փրկ. Հիւանդանոցին ըրած նուիրատուութիւնները։

Ինչ կ'ըլլայ տղեօք, եթէ, փոխանակ արտանեկան հանդէսները խիստ առուել չքեղացնելու համար լոկ ցուցամոլական ու փառասիրական տեսակէտով տրուելիք ճոխ սեղաններու, և ուրիշ նմանօրինակ պարագաներու, այդ դրամները Ս. Փ. Հիւանդանոցին պէս բարեհպատակ հաստատութեանց տրուին։

Ուստի մաղթելով երկնքէն որ այս ազնիւ սկզբնաւորութիւնը ուրիշ հետեւողներ ալ ունենայ։

Մնամ Աղօթարար

ՎԱՀԱՆ ՔՀՆԵ. ԳԱՄՊՈՒՐԵԱՆ

Պրուսա

ՀԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

Օսմանիկայ երկուշաբթի Իսկիւսար Ս. Խաչ եկեղեցին, ժամը 7ին պիտի կատարուի Սարգիս էֆ. Կ. Մեծատուրեանի ամուսնութիւնը Օր. Մանրիկ Ն. Գարբիէլեանի հետ։

Շնորհաւորութիւնները պիտի ընդունուին Մեծատուրեաններուն բնակարանը, Իսկիւսար, Սէլամբզ, Զիլիֆտար-Պաղչէ, Սառաֆ փողոց Թիւ 10։

ԱԳԹԱՆԳԼԻԿ ՆՕԹԵՐ

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

Շաբաթ, 26 (Ն. Տ.) — Պոլսոյ Երաժշ. Ընկերութեան Բ. Նուագահանդէսը, ԻՒՆԻՈՆ ՖԻԱՆՍԷՔ։

Կիրակի, 27.— Պարսից դեսպանատան նուագահանդէսը, դեսպանատան մէջ։

ՅՈՒՆՎԱՐ

Շաբաթ 2. — «Օրֆէօմ» ընկ. նուագահանդէսը, ԹԵԼԵՖՈՆԵԱ։

Շաբաթ 9.— Իզրայէլիթիէր Թուրն-Վարէյնի երեկոյթը, ԹԵԼԵՖՈՆ.

Հինգշ. 21.— Աւստրիական բարեսիրական ընկ. պարահանդէսը, ԲԵԼԷ-ԲԱԼԱՍ։

Շաբաթ 23.— «Օրհայմի» պարահանդէսը, ԲԸԹԻ-ՇԱՆ։

» » Գերմանական-հրէական ընկ. պարահանդէսը, ԹԵԼԵՖՈՆԵԱ։

Հինգշ. 28.— Ս. Ժորժ հիւանդանոցի պարահանդէսը Բ-ԲԱԼԱՍ։

Շաբաթ, 30.— Գերմանական Ֆրանֆէրնիթէի պարահանդէսը, ԲԵԼԷ-ԲԱԼԱՍ։

Կիրակի, 31. — Ալիանս Իզրայէլիթի տղոց պարահանդէսին ցերեկոյթը, ԻՒՆԻՈՆ ՖԻԱՆՍԷՔ։

ՓԵՏՐՈՒԱՐ

Շաբաթ, 6. — «Սիմֆոնիա» հելլէն-կաթոլիկ ընկ. պարահանդէսը, ԲԸԹԻ-ՇԱՆ։

ՄԱՐՏ

Կիրակի, 20. — Ազգ. Հիւանդանոցի նուագահանդէսը՝ ԲԸԹԻ-ՇԱՆ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(1903 9 22 Դեկտ. Գշ.)

ՑՈՐԵՆ

Սէրթ էֆբրա, օխան	42	փր.
» միջին տեսակ	34-36	»
Ձերմակ Ա. լիարայէն պաճա	$7^3/_4$-8.	ղշ.
» Բ. »	$8^1/_2$	»
Մախլութ (խառն) »	$9^1/_4$-10	»
» (ճաճարով) »	$10^1/_2$-$11^1/_2$	»

Այսօր ժամանեց Բուսֆէլի 2 վագոն միպրաէն պաճա $8^1/_2$-$9^1/_2$ ղրշ.

Այսօր ժամանեց 4 վագոն ցորեն Ա. Նասոյ։

Ա. Լ Ի Ի Ր

Տեղական քրմա Ա. պարկը 72-73 ղ.

» » Բ. և Գ. » 70 »

ԹԵՓ

Օխան 18 փարա։

Գ Ա Ր Ի

Բէօսատնէէ $10^1/_2$ ղրշ. գրիւ

Բուսֆլի $10^1/_4$-$10^1/_2$ »

ՄԻՍԻՐ

Օխան 20 փարա ալտարմա։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՑԲԱՄԻ տօնին առթիւ երէկ ևս բոլոր նախարարները կայս. Պալատ երթալով, շնորհաւորութիւններ մատուցին։

—Կայս. Պալատան Ա. Քարտուղարութիւնը հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց Եգիպտոսի Խեդիվին, Մէքքէի Էմիրին, Պուլկարիոյ իշխանին, Սամոսի իշխանին, կուսակալներուն, Զօրաբանակներու Մուշիրներուն և նահանգներու կուսակալներուն և հպատակ հասարակութեանց հոգեւոր պետերուն, որոնք հեռագրով շնորհաւորած էին Պայրամի տօնը։

—Առաջի օր Տօլմա-Պաղչէի կայս. Պալատին մէջ, Աշխատարոյի արարողութիւնը դիտելու համար, Գոմոյից Մեծ-Դարձէն բերուին վրայ կը գտնուէին պարսիկ դեսպան իշխան Միրզա Ռիզա Խան և Ա. Թարգման Յովհաննէս Խան, ամերիկեան դեսպան Մր. Լիչման և Ա. Թարգմանը, ռումանական դեսպանատան Ա. Թարգմանը, անգլիական դեսպանատան Ա. քարտուղար Մր. Հուայդէա և իր տիկինը, Ա. Թարգման Մ. Լէմ, Իմօնը պահականաբեր հրամանատարը ևն.։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ Իր Կայս. բարեւները հաղորդել տալ անոնց։

ՊԱՏՈՒԱՆԵԱՆ ԵՒ ԱՍՏԻՃԱՆ.— Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ հետեւեալ պատուանշանները և աստիճանները շնորհել.—

Միւշիրութեան աստիճան՝ Վեհ. Սուլթանին փեսայ և Ս. Թիկնապահ զօր. Մէհմէտ փաշայի։

Ականակուռ Օսմանիյէ՝ Կայս. մասնաւոր Թիկնապահ զօր. Ֆէհիմ փաշայի և Վճռաբեկ Ատեանի ընդհ. դատախազ Ձէմալ պէյի։

Կայս. թիկնապահներու կարգը դասուեցան, զօր. Ֆէհիմ փաշայի երկու եղբայրները՝ Ալի և Կալիպ պէյերը, տեղակալութեան աստիճանով։

Միւրիվայաթեան աստիճան՝ Կայս. մասնաւոր Թիկնապահ զնդ. Բիղա պէյի։

Օսմանիյէ Ա.՝ Վեհ. Սուլթանին քարտուղար Էֆվէտ պէյի։

ՕՍՄ. ՆԱԻՍՏՈՐՄԸ.— Բիլի նաւագործարանին մէջ Օսմ. կառավարութեան հաշուոյն շինուող յածաւորակին շինութիւնը աւարտելու մօտ է։ Այդ յածաւորակը 130 մէթր երկայնութիւն պիտի ունենայ, զոյգ պտուտակ և ժամը 22 ու կէս մղոն արագութիւն։ Երեք տեսակ թնդանօթներ պիտի ունենայ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Օսմ. դոմիսէր Ալի Ֆէյրուլա պէյ, առջի օր Սոֆիայէն Պոլիս եկաւ և ուղղակի Կայս. Պալատ գնաց։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.—Բէթրայի և Գարաճա Ապատի բնակիչներէն 5 իսլամներ վարագօրէն սպանուեցան Եէնիքէի Մանտալ ագարակին մէջ։ 12 Պուլկարներ որոնց գլուխը կը գտնուէր աւազակապետ Խրիսթօ, յարձակեցան անոնց վրայ իրենց տան մէջ։ Տունը կրակի տուին և տեղացի Պուլկարներու ընկերակցութեամբ։ Այս չորս պուլկարները ևս քակաւեցան և դատական իշխանութեանց յանձնուեցան։ Աւազակապետ Խրիսթօ և իր համախոհները փոխադարձ կը հալածուին։ Հրման տրուեցաւ զանոնք ձերբակալել, մեռած կամ ողջ։

—Պերաթի մէջ երկու պահականոցներ պիտի շինուին։

—Ռումէլիի Նահանգներուն Օսմ. զինուորներուն ձմրան պէտքերու բաժանման համար պատրաստուած տեղեկագիրները Կայս. Պալատ պիտի մատուցուին։

—Տրամայէ 150 ոսկիի նոր նպաստ մը ևս հասաւ ձմրան պիտոյքներու գնման յանձնաժողովին։ Յարդ Տրամայի և շրջականերու մէջ 3200 ոսկի հաւաքուած է։ Իսկ ամբողջ Սելանիկի նահանգին մէջ հաւաքուած է 5500 ոսկի։

—Փլորինայի մէջ ևս անդորրութիւն կը տիրէ և ժողովուրդը իր գործերով կը զբաղի։

—Սելանիկ-Վանիկաղտ հեռագրական գիծին շինութիւնները աւարտեցան։ Այսպէսով, գաւառակներու բոլոր կեդրոնները կապուած եղան Սելանիկի։

ՌՈՒՍ ԴԵՍՊԱՆ Մ. Զինովիէվ որ հիւանդ էր քանի օրէ ի վեր, սկսած է ապաքինիլ։

—Խորհրդական Մ. Սվէչէնի առողջական վիճակն ալ բարեփոխուած է։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Ֆրանֆուրթեր Զայթունկ կ'ըսէ թէ Դոնեա-Երէյլի գիծին շինութեան համար 50 միլիոն ֆրանքի փոխառութիւն մը կնքուած է։

ՍԱՀՄԱՆԱԳԻՐԻՆԻ ՀՈՂԵՐԸ.— Բարձրագոյն հրամանով ծանուցուեցաւ ամէն կողմ թէ, Օսմ. սահմանագլուխներու վրայ գտնուած հողերն ու կալուածները միայն Օսմ. հպատակ և կառավարութեան ծանօթ անձերու ծախուին։ Եթէ հարկ ըլլայ ուրէ գնորդի մասին տեղեկութիւններ քաղելու, պէտք է յետաձգել վաճառման գործողութիւնները։ Այն իշխանութիւնները որոնք վաճառումներ կը կատարեն օտարազգիներուն, պատասխանատու պիտի նկատուին։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ դեսպան Մ. Լահովարի երէկ Պոլիս դարձաւ ռումանական շոգենաւով։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ ընդհ. տնօրէն Մ. Զանտէր իր ազգ հետ Պերլին մեկնեցաւ արձակուրդով։

Տ. ՖԻՐՄԻԼԻԱՆ.— Սկիւպի հանգուցեալ մեղրապոլիսին մարմինը ցուցադրուած է Պելկրատի մայր եկեղեցիին մէջ։ Ուրբաթ օր պիտի կատարուի յուղարկաւորութիւնը եւ եռաբը մարմինը պիտի փոխադրուի Սկիւպ, թաղուելու համար Ս. Փրկիչ եկեղեցիին մէջ։

ԷՆԿԻՒՐԻԻ նահանգին երկրագործական քննիչ դիտողութիւններ կ'ընեն Էնկիւրիի բուրդին արտածողներուն դէմ, որոնք խնդրանքները գոհացնելու համար հոգ չեն տանիր և այսպէս նոյն նիւթին վարկաբեկման կը նպաստեն։

ԻԶՄԻՐԻ Հաճի Տաուտ շոգենաւային ընկերութեան ծանուցուեցաւ, որպէս զի իր շոգենաւերուն մարդոց ձեռքով առանց նամակագրոյի նամակներ փոխադրել չտայ։

ՀԻՒԹԱԽՏԸ տարուէ տարի կը ծաւալի Այվալըքի մէջ եւ 3 տարուան մէջ 900է աւելի անձեր զոհ գացած են անոր։ Այս պատճառաւ ժողովուրդը տեղին թաղապետութեան դիմած է հիւծախտաւորներու դարմանատուն մը հաստատելու համար։

ԲԵԹԵՐՍԿՈՒՐԻՆԷՆ կը գրեն թէ, Օսմ. դեսպանատան կիրը գտնուած Ռուսի մը տունէն հրդեհ ծագեր է և 3 սենեակներ բոլորովին այրեր են։ Օսմ. դեսպանատան կից գտնուած այդ յարկաբաժինը, ուր կը բնակի դեսպանատան Բ. քարտուղար Բաղրպ պէյ, բռնկեր է։ Դեսպան Հիւսնի փաշայի ձեռք առած միջոցներով Բաղրպ պէյի բոլոր կարասիները ազատուեր են։ Հրդեհը սկսած տունէն տիրոջ 150,000 ռուպլիի կարասիները այրեր են։

—Բեթերսպուրգի բոլոր երեւելիները և դեսպանական մարմինը Օսմ. դեսպանատունը երթալով այցելութիւն տուեր են Հիւսնի փաշայի ու Բաղրպ պէյի։

ՀԱՑՏԱՐ-ՓԱՇԱՅԻ բժշկական վարժարանին մօտ կատարութեան ախտին համար աշխատանոց մը և հիւանդանոց մը պիտի հաստատուին։ Վարժարանը և յարակից շէնքերը օդային կազով պիտի լուսաւորուին։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ նահանգին առողջապահական քննիչ Սալի Միւրթեզա էֆ. Պիթլիսի նահանգին Շիրվան ու Կարճկան գաւառակները երթալով քննութիւն պիտի կատարեն այդ տեղերը եւրեան եղած հիւանդութեան մասին, որ քանի մը մահերու ալ պատճառ եղած է։

ՀՆՈՒԹԻՒՆ.—Միլէի մէջ, (Այտընի նահանգ) Հռոմէացիներէն մնացած 20 հատ հին գերեզմաններ երեւան հանուած են՝ գեղակերտ քանդակներով զարդարուն։ Կարգ մը սիւներ ալ գտնուած են, որոնց վրայ դիցաբանական նկարներ կան։

ԾԽԱԽՈՅԻ ԲԵՐԲԸ.— Պատասխանուած վիճակագրութեան մը նայելով, 1903ին Օսմ. երկիրներուն մէջ նախորդ տարիներէն աւելի ծխախոտ մշակուած և գոհացուցիչ բերք տուած է։ Այս տարուան բերքին հարիւրին 55-60ը լաւ տեսակէ է, իսկ մնացածը՝ ստորին։ Ընդ. քանակութիւնն է 40 միլիոն օխա։ 1902ին $33^1/_2$ միլիոն էր։ Այդ առաւելութիւնը Ռումէլիի նահանգաց արտադրութիւնն է։

% 10 ՏՈԿՈՍՈՎ

1500 ՈՍԿԻԻ ՊԷՏՔ ԿԱՅ

վատահելի երաշխաւորութեամբ 1500 ոսկիի պէտք կայ, առեւտրական գործի մը համար, տոկոս տարեկան % 10։ Դիմել Մանգումէի։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՍՈՒՏ ՀԱՇՄԱՆԴԱՄՆԵՐԸ

Այս առաջին անգամը չէ որ պիտի գրուի մուրացիներուն վրայ։ Սակայն այս անգամ խնդիրը չատ զուարճալի է և ախուր։ Հաշմանդամ մուրացիներն են խնդրոյ նիւթ, որոնք ապրիշն անդիշն Պոլիս եկած են և կ'երեւին մզկիթներու բակերն ու եկեղեցիներու ճամբուն վրայ։ Ասոնք հանրութեան գութը իրենց վրայ հրաւիրելու համար երեսի վրայ կը պատկին անդամալոյծ ձեւանալով, ձեռքերնի սախտած և թեւերնին կտրած կը ցուցնեն։

Ահա ատոնցմէ մէկուն պատմութիւնը.—

Առջի օր, մաքուր հագուած երկու անձեր, Նուրը Օսմանիյէի կողմէ անցած ատենին կը տեսնեն, մերկ ուսին վերարկու մը նետած, թեւը սրմուկէն կարուած մուրացիկ մը և ասոնցմէ մէկը տպանոց մը կուտայ, միւսը միւսը կ'ըսէ.

—Այդ մուրացիկը տեսած եմ ես ուրիշ տեղ առողջ վիճակի մէջ, մի գուցէ սուտ թեւ չնեռած ըլլայ։

—Շինուած թեւ կրնա՞ ըլլալ միդէ, կը յարէ ողորմասէրը։ Նմանցուցած ըլլալու ես։

Բայց երկուքն ալ իրար չեն կրնար համոզել։ ուստի կը հանին իրենցմէ 50 քայլ առաջէն գացող մուրացիկին որուն կ'ըսէ անոնցմէ մէկը.

—Թեւդ ո՞ր ատեն կտորեցաւ։

Կեղծ մուրացիկը կարմրելով կըմկըմալով կը պատասխանէ կոչողին.

—Թեղի՞ ինչ... ։ Ու քայլերը կ'սկսի մեծցնել։

Ասոր վրայ երկու անձերը մուրացիկին մօտենալով վերարկուն ուսէն երբ կը քաշեն զարմանքի մէջ կը մնան, տեսնելով որ կեղծ թեւ մը կ'ի՛նայ դեռեւն։ Սուտ մուրացիկը իր գործին մէջեղ ելլելը տեսնելով կծիկը կը գնէ չունչը բռնած։ Գետին ինկած կեղծ թեւին վրայ փաթթուած լաթերը քակուելով կէս կանգուն երկայն չէքիի փայտ մը երեւան կ'ելլէ։ Այս տարօրինակ դէպքին ականատես կ'ըլլան նաեւ ուրիշ անձեր։

Ասիկա կենայ օրինակ մը հանդիսանալ թէ, ի՞նչ տեսակ մարդիկ են այն հաշմանդամ մուրացիկները որոնց կը հանդիպինք յաճախ մեր ճամբուն վրայ։ Ամէնքն ալ ողջ առողջ մարդիկներ են գրեթէ, որոնք կեղծ ու պատիր ձեւերով կ'ուզեն դրամ շորթել հարութենէն անոր գութը շարժելով։ Ասոնք անանկ մարդիկ են որոնք իրենց արհեստ ըրած են մուրացկանութիւնը, քանի որ չեն ուզեր աշխատիլ ծուլութեամբ։ Ճշմարիտ աղքատներուն համար Համազգային Անկեւանոցը հաստատուած է Կայս. բարձր գթասրտութեամբ։ Այս առթիւ անգամ մը ևս ձեռնէտ պաշտօնեութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրուի, որպէս զի այդ մարդոց մէջէն հաշմանդամները նոյն անկեւանոցը ղրկուին իսկ միւսները արգիլուին մուրալէ։

ԴՐԱՄ ԵՒ ՄԱՀ.—Իզմիր, Այ-Վուքլա թաղը բնակող երեսնամեայ երիտասարդ մը, Նիքօլա Եորտանօղլու, անձնասպան եղաւ բիվոլվէր մը պարպելով կուրծքին։ Երիտասարդը քանի մը չաբաթ առաջ ամուսնացած էր։ Դրամական նեղութիւնը պատճառն է եղեր այդ յուսահատութեան։

ԱՊՕՐԷՆ ՉԱՒԱԿԸ.—Իզմիրի մէջ անցած օր Յոյն մանկամարդ կին մը, Դարչը-Եագայի Ալայ-Պէյ թաղին մէջ, երբ կը փորձէր ողջ ողջ թաղել իր նորածին մանուկը, Յունաց եկեղեցիին յարակից արտին մէջ, տեսնուեցաւ ուրիշ կինէ մը, որմէ այս վայրագ մայրը քիչ մը առաջ միլրատ մը ուզած էր մանկան պորտը կտրելու համար։ Այս կինը կասկածելով լրտեսած էր զայն։ Դարչէլի մայրը այն առեն ծոցէն դերքին ճամբան կը բռնէ, իր ապօրէն յարաբերութեանց պտուղը ծովը նետելու համար։ Սակայն միւս կինը հետապնդելէ չի դադրիր և վերջապէս անոր ձեռքէն բռնի կը կորզէ մանուկը։

ԳՈՂԵՐ.—Անցած գիշեր, Յունաց Պատրիարքարանի Սինոդին անդամ և Տիմէոդոքայի մետրապոլիտ Տ. Ֆիլարիքոսի Ֆէնէրի բնակարանը գողեր մտնելով, 130 ոսկի արժողութեամբ զանազան իրեղէններ և հնչուն դրամ շորթեցին։ Մետրապոլիտը նոյն գիշերը տունը չէր։

ՄԵՐ ՊԱՐՏԻԶԱԿԻՑ գործակալն է Սարգիս էֆ. Բէթօեան, որուն պէտք է դիմեն թերթիս բաժանորդագրուիլ փափաքողները։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

ՀՌՈՄ, 22 դեկտ.— Իտալիոյ Մեբակրյտը, պարտաթուղթերու մասին մատուցուած ծրագիրը ընդունեց։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թօքիոյէ կը հաւատան թէ, Ճարոնի կառավարութիւնը Թասիոյ ղրկած առաջարկութիւններուն իր պատասխան՝ անոնցմէ մէկ քանին թէև մերժած է, բայց իբր վերջնագիր՝ ոչ է գրութիւն մը չէ ղրկած Ռուսիոյ։

ԳՈՒՄԳԱԲՈՒԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԸ

Գումգապուի Զորս թաղերու Աղքատախնամիս Տնօրէն Խորհուրդը՝ ի դիմաց հարիւրաւոր աղքատ հիւանդաց, կուզայ իր խորին շնորհակալիքը յայտնել՝ առ Վահա. Յակոբ էֆ. Պօյաճեան, որ հաճեցաւ Տպագրել Աղքատախնամիս բժշկորդագրութեան ընկալագրերն և օժանդակ մասնաբաժնի նամակներն։ Առ Վահա. Սերվիչէն էֆ. որ բարեհաճեցաւ տպագրել բժշկաց յատուկ քառերն։ Առ Աղն. Վահրամ էֆ. Տէր-Ներսէսեան՝ որ հաճեցաւ տպագրել նամակագրերու անքիթները. առ Աղն. Խաչիկ էֆ. Խաչատանեան՝ որ բարեհաճեցաւ նուիրել երկու մեծ ծրար թուղթ և առ Յովհ. էֆ. Փափազեան որ հաճեցան նուիրել Աղքատախնամիս սենեակին համար վառարան մը։

Տնօրէն Խորհուրդս յառաջիկայ ձմրան համար աղքատաց բաշխուելիք ածուխը հայթայթելու համար հանգանակութեան մը ևս ձեռնարկած էր, որուն արդիւնքը ի տարեւ կը հրատարակենք.

Յանկ նուիրատուաց

Բարեսէր Ոմն՝ 1620, Վահա. Մելքայել էֆ. Յակոբեան՝ 108, Համբարձում էֆ. Թէրմեան՝ իր սիրեցեալ հօր մահուան առթիւ 60, ածխավաճառ Ճէմալ էֆ.՝ 60, Նիքոգոս էֆ. Պարոնեան՝ 50, Տեարք՝ Յ. Թէսեան, Ֆրնտրդիան Եղբարք, Խաչիկ Ցէսճեան, Նշան և Զարուզոն՝ 40ական։ Լեւոն էֆ. Փափազեան 30, Յովհ. էֆ. Վրթանէսեան՝ 28ական, Յարութիւն էֆ. Սիմոնեան և Սարիմ էֆ. Կարապետեան 27ական։ Յարութիւն էֆ. Անդրէասեան $23^3/_4$ ղրուշ։

(Շարունակելի)

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑ

ՆՇԱՆ Գ. ՊԷՊԷՊԷՆԱՆԻ

1904 Թուականին

Նախորդ տարիներէն գեղազարդ բովանդակութիւնով մը կը լարուեցաւ Պասիլի Բանգաղ Լուսիրիւեանի, Յ. Պարոնեանի, Յ. Հաճեանի ամենէն տաճեկան ու ամենէն հեստաբեռաւորդ գրութիւններու։

ԱԿՆԵՏԻ ՍՈՒՐԱՏ ՄԸ

Ամենեն գուարճալի ու ամենեն շատ ծախուած ընդարձակ օրացոյցն է ասիկա։

Կը պարունակի նաեւ հարիւրաւոր գուարճալի նեռ, արհեստական գիտելիքներ. երկրագործական պատուիրներ, առածներ, խիստ գեղեցիկ նորավեպեր, եւայլն։

Հասր 5 դրշ. — Գեղաւոր 6

Հինգ հատ առնողին հատ մը նուէր կը տրուի

ՍԱԿԱՐԱՆ

Դալաթիոյ Սակարանի 15 օրեայ լիքթասիոնը երէկ սկսելով ինիֆիէի գինը (cours compensation) 96ը—25 փարա, և Երկաթուղիինը $128^1/_2$ ֆրք. որոշուեցաւ։ Իսկ գալով առաջին մասյէնի՝ Ինիֆիէի համար 200 ղրշ. և Երկաթուղւոյ հատին ալ $28^3/_4$ սանթիմ բէքօռ եղան։

×

Յառաջիկայ ուրբաթ օրը Լատինացւոց Ս. Մնուանդ ըլլալուն, Դալաթիոյ Սակարանը գոց պիտի ըլլայ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

9/22 Դեկտեմբեր 1903

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	$96.30^1/_2$
Ամէնէն բարձր գինը	$96.34^1/_2$
» վար գինը	96.23

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	$129.37^1/_2$
Երէկուան բարձր գինը	129.50
» վար »	$128.37^1/_2$
Բարսի	498.
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն	266.25
Թրանսվալ	110.
Պանք Նաս. Կրէս.	437.
Թրանսվալի Բամնեթուղթ	6.30
Ռէժիի պարտաթուղթ Ֆրանք	377.
Անատօլ. երկ. բաժնեթ. Ա.Ո.	12.05
Օսմ. Սպահովագր. Էնկ. Լ. Օ.	$4.87^1/_2$

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղրշ.էն	ղրշ. փր.
Մէճիտիէ արծաթ	107.39
Անգլիական ոսկի	110.
Ֆրանսական ոսկի	87.07
Բրիմիշ	51.06
Նոր մէթալիք	102.
Բօլ	89.10
Ռուպլի թղթադրամ	8.63
Լոնտոն 3 ամիս	111.
Բարիզ »	$22.77^1/_2$

«ՄԱՆԶՈՒՄԻ»Ի ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԷՐԹՈՆԸ

ԿԻՒՍԹԱՎ ԷՄԱՌ 155

ՎԱՅՐԵՆԻՆԵՐՈՒ ՆԱՒԱՊԵՏԸ

Վ. Է Պ

ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐԿԱՄՆԵՐՈՒ

84

ԺԱՅՌԸ

Օգաղներէն վերը մեռան, և միւս բոլորները ծանր վէրքեր ստացած էին։

Վալանթէն կացինի հարուած մը ընդունած էր գլխուն վրայ, բայց չնորհիւ իր ճարպիկութեան, կրցած էր ստոյգ վտանգէ մը ազատիլ։

Լանէք ալ բազուկը բաւական ցաւցուցած էր մինչ Տօն Թատէօ և Լէնտա և ոչ մէկ վէրք ստացած էին։

Վալանթէն խորունկ վիրա մը արտայայտող նայուածք մը նետեց քարայրին այն կողմը որ մանկամարդուհին ապաստանարանը եղած էր, յետոյ խորհեցաւ իր կանանքը զոհել ազնուութեամբ եթէ հարկ ըլլար։

Ու նորէն սկսաւ պայքարը։

Յանկարծ ստամոքի հրացանձգութիւն մը տեղի ունեցաւ։

Շատ մը հնդիկներ իսկոյն նորէն։

—Բաղուութիւն, պօռաց Վալանթէն, քաղութիւն, ահա մեր բարեկամները։

Ու իր ընկերներով երկրորդ անգամ պատնէշը ելաւ ու նետուեցաւ ամբոխին մէջ։

Յանկարծ չարչրկուող ձայն մը արձագանգեց քարայրին մէջ։

Լէնտա ետին դարձաւ և գիշատիչ անասունի մը ձայնը հանելով, գահավիժեցաւ Անթինաուէլին վրայ որուն բազուկներուն մէջ Տօնա Ռօզարիօ կը չարչարուէր։

Անթինաուէլ, յանկարծակիի եկած, թողուց աղջիկը և դէմը ելաւ հակառակորդին որ կը համարձակէր իրեն անցքը արգիլել։

Վայրկեան մը վարանեցաւ Լէնտան տեսնելով։

— Քաղուէ, ըսաւ անոր խստոտ ձայնով մը։

Բայց Լէնտա առանց անոր պատասխանելու նետուեցաւ անոր վրայ և դաշոյնը կուրծքը խօթեց։

—Մեռիր ուրեմն, շուն, ուսնաց կացինը բարձրացնելով։

Լէնտա ինկաւ։

—Մա՛յրիկս, մա՛յրիկս, պօռաց Տօնա Ռօզարիօ յուսահատութենէն ծունկի դալով անոր առջև և ծածկելով զայն համբոյրներով։

Լանէք ծռեցաւ բռնելու համար մանկամարդուհին, բայց այն ատեն նոր հակառակորդ մը ուղղուեցաւ Անթինաուէլին առջևն։

Վալանթէն էր։

Անթինաուէլ, տեսնելով որ իր որսը ձեռքէն կը փախի խոյացաւ իսկոյն Ֆրանսացիին վրայ և կացինի հարուած մը տուաւ անոր որ վրիպեցուց սակայն։

Այն ատեն երկու հակառակորդները, աչքերնին կատաղեցած, ու բարկութենէն ակռաներնին սեղմած, իրարու դիրկ նետուեցան և օձերու պէս սողոսկեցան գետինը։

Այս պայքարը կատաղի բան մը ունէր իր մէջ։ Վալանթէն թէև բաւական քաջարի էր, բայց դիմացինն ալ ոչ նուազ յանդուգն կռուող մը էր։

Ո՛չ Թռանկուալ Լանէք և ոչ Տօն Թատէօ կրնային օգնութեան փութալ իրենց ընկերին, իրենք զիրենք իսկ պաշտպանելու հարկին մէջ ըլլալով Օքաղներուն դէմ։

Վալանթէն յաղթած էր, կատաղութեան վերջին թափի մը մէջ, բոլոր ուժերը միացնելով, գետին տապալած էր զայն։

Անթինաուէլ մնռած էր։

—Ա՜հ, պօռաց Լէնտա, աղջիկս փրկուած է ալ։

Ու մարած վիճակի մէջ ինկաւ իր աղջկան բազուկներուն մէջ։

Իսկոյն շուրջը փութացին Լէնտային որ իր աղջկան ամէնէն ահարկու հակառակորդը մեռցնելէ ետք, ինքզինքը կը զոհէր իր մեղքերուն թողութեանը համար։

Իրեն արուած խնամքները անօգուտ եղան։

Վերջապէս հատաղ մը արձակեց, բացաւ աչքերը, և զինքը շրջապատողներուն վրայ ակնարկ մը նետելով, ուժով մը բռնեց իր աղջիկն ու Տօն Թատէօն, զանոնք մօտեցուց իրարու և նայեցաւ անոնց անսահման գորովի արտայայտութիւնով մը, մինչ մահուան սառուցեալներովը ծածկուած դէմքէն առատ արցունքներ կը հոսէին։

Շրթունքները շարժեցան, իր բերանին եղերքները արիւնոտ փրփուր մը երևցաւ, և մեղմ ու կցկտուր ձայնով մը մրմնջեց,

—Ո՜հ, չա՛տ երջանիկ պիտի ըլլայի... երկուքիդ ալ պիտի ներէի քենի... բայց Աստուած չուզեց... աղօթեցէք... աղօթեցէք քենի համար... որպէս զի երկնքին մէջ նորէն գտնանք զիրար... կը մեռնիմ... մնաք բարով... մնաք բարով...

Ու դողալ մը պատեց զինքը, չըտկուեցաւ մէյ մը, ու նորէն ինկաւ գետին կայծակէ զարնուածի մը պէս։

Մեռած էր ալ։

—Աստուած իմ, պօռաց Տօն Թատէօ, աչքերը երկինք բարձրացնելով, գթա, գթա անոր։

Ու ծնրադրեց մարմնին առջև։

Իր ընկերները նոյնը ըրին և աղօթեցին մեռնողին համար։

Հնդիկները անդին, երբ իրենց գլխաւորին իյնալը տեսած էին, անհետացած էին ալ։

. . . . . .

Երկու ժամ եաքը, Բիւսիմէլլային և կոմսին կողմէ բերուած մարդոց շնորհիւ, պղտիկ խումբը ողջ առողջ Բալօմի ասպանատան (տուն տեղ) կը հասնէր, իր հետ տանելով Տօնա Մարիի մարմինը։

(Շարունակելի)

Օ ԼՈՒՎՐ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

ԱՔԱՆԱՊ ԵՕՐԿՈՒԱՏՈՒ

194, Մեծ Փողոց, Բերա, 194

Կալաթա Սերայի դիմ

Օ ԼՈՒՎՐ նորաձեւութեանց մեծ վաճառատունը կը ծանուցանէ թէ ներկայ Դեկտեմբերի սկիզբէն սեղի կունենայ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՄԸ

ՇԱՏ ԶԵՂՉԵԱԼ ԳԻՆԵՐՈՎ

Վաճառատան մէջ կը գտնուին Մեսաքսեղէն, բրդեղէն, բուրդ, ինչպէս նաև տանթէլ, սեղմիրան, ձեւնոց, գուլպա, և այլն, և այլն, մեծ քանակութեամբ։

Այս վաճառումը Մէկ ԱՄԻՍ պիտի տեւէ և միմիայն կանխիկ տեղի պիտի ունենայ։

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

ՈՍԿԻ ՄԻՏԱԼ, ՓԱՐԻԶ 1900

EXPOSITION UNIVERSELLE INTERNATIONALE 1900 — FRANCAISE — CARMEL

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՔԱՐՄԷԼ ԸՆԿ.

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻՆԵՐ ԵՒ ՔՕՆԵԱՔՆԵՐ

ՌԻՇՕՆ-ԼԸ-ՍԻՕՆԻ (Պաղեստին) մեծ մառանները

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ԿԸ ՄԱԽՈՒԻ. — ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ՄԲԵՐԱՆՈՑ

Ղալաթիոյ Քարափը, Սրիէ Ֆրանսէզ, թիւ 145—147

Բարիզի կառաւոր բրոֆէսէօր Ժ. ԲՈՒՇԷԻ

Պօռայի » » ԿԱՑՕՆԻ

Համալսարկի քաղաքականութեան քիմիագէտ Ս. Է-ՆՕՔԻ և այլ նշանաւոր գիտուններու վկայութեամբ,

ՄԵՐ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՆ

ԲՆԱԿԱՆ, ՕԳՏԱԿԱՐ ԵՒ ԴԱՐՄԱՆՈՂ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԵԼ, ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԻՆ

CONSTANTINOPLE

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ

ՏՕՔԹԷՕՐ

Վալանթէն Նալբաս

ԲԱՐԻՍ ՄԷՔԹԷՂԸ ԹՐՊԻՏԷՍԻՆՏԷՆ

ՏԻՊԱԼՕՄԱԼԸ

Տօքթէօրը մուսիւթէյէ հէր կիւն Գէլ Օզլունամ, Քիւչիւք Բարմագ Գարու պիր նամէրօլը մուայէնէխանէ սէ էօյլէնամէն սօնրա Ալաֆր. 1ալն 4է գառար խաթիկեանը գապալ իսէր։

ԴԺՈՒԱՐԱՇՆԱՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ԿՈՒՐԾՔԻ ԻՋՈՒԱԾՔԸ

Եթէ կը նեղուիք դժուարաշնութենէ ու կուրծքի իջուածքէ, առանց դանդաղելու գործածեցէք էկզիպարի Սիկարէթներէն. որովհետեւ կուրծքի և շնչափողի յաւոյակ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ, անմիջապէս կը բժշկուին էկզիպարի Սիկարէթներով։ Հաղարաւոր անձինք, որ դժուարաշնութեան ենթարկուած էին և չէին կրնար չիակէ չիտալ իսկ քալել, այսօր կատարելապէս բժշկուած են էկզիպարի Սիկարէթներով և ամէնէն ցից զարմերուն իսկ դիւրաբեկելու, առանց նեղուելու և յոգնելու և ամէն առթիւ երախտագիտութիւն կը յայտնեն էկզիպարի Սիկարէթներուն, որոնք կը ծախսուին ամէն մեծ դեղարանները և մթերանոցներու մէջ։ 10—14

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

Ա Տ Ա Մ Ն Ա Բ Ո Ց Ժ

Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Պին Պիր Զէտիսի դիմաց

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Սկիւտար, Իճառիյէ, Տողրամաճը փողոց իր բնակարանը։ Ամէն օր 5—11 դիմել Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Պին-Պիր-Զէչիսին դիմաց։

Կիրակի օրերը ժամադրութիւամբ

ՆԻՔՕԼԱՔԻ ԲԱԲԱՏՕՐՈՒԼՕՍԸՆ

ԽԱԼԻՍ ԶԷՏՈՒՆ ԵԱԳԸ

ՄԱՄՈՒԼԱԲԸ ՕՍՄԱՆԻՇԷ

Հիւբիւմէթը Մէնիլէնին խթիյաղը մախսուսնը հախլ եղգանմըշ վէ պիւզիւմիշ զէյթուն եաղը վէ խալիս սապոն ֆապրիգասը

Սբանպօլցս Եաղ Իսկէլէսիսնէ

29 Նուամբրօլը մաղազա

Մամուլաթը Օսմանիյէ նամըլա մէվգէի ֆիրուխթա վազ վէ օւսուլը ֆէնէ մուվաֆֆագ սուրէթաէ թագթիր վէ իսլայ խրիմիշ օլան զէյթուն եաղը վէ սապոնլարմըզդան էհալիի տիբէկէրէ վէ միհթէրէմ միւլթէրիլէրիմիզ նէզտինէ գազանմըշ օլաուղմըզը իհթիպար վէ հիւսնը թէվֆէճիւնին պիր գաթ տահա թէգթիր զրմիրնաա մէսարիֆաթը քիւլիսէ իսթիթիյորլաա էմթաա մէզգիւրէի ասն տէրճէճէ վէ մուգթէզիյաթը ֆէննիյէ տարիբինէ իսլայ թիմէզ ֆիբրիյէ պու տէֆա էվրոպատան միճէատէնէ վէ եէնի սիսթէմատ մաքինալար ճէլպ իթտիրտիմ. պու վէճհէյ ֆեվզէլատէ օլարագ խթինար վէ իսլայ խարլէն խալիս զէյթուն եաղլարը մէ իսթիյաղ ալեամէթինի հավի վէ մէօհրը զաթիյէմ իլէ մէմհուր չիչէլեր վէ պիր գըչէէն ան գըչէլիք թէնէքէլեր տէբուտնինտէ քէլէվվէլ գըչսի 8 դր. տան վէ քէզալիք համամ վէ էլ եըգանմասընա վէ չամաշիրա մախսուս տաֆի զէյթուն եաղընան մամամալ սապոնլարը տաֆի մէզգիւր մաղազամըզդա վէ չէհրիմէկին պէօյիւք պագգալ տիւքքեանլարընաա ֆիրուխթ իտիրմէքտէ տիր։ Էմթաա մէզգիւրէ, սարիլերի իլէ մուգայէտէ պույուրուլուր իսէ սարֆիյաթճա նըգինիսպէթինտէի մէնֆաաթը հուսուլի թէզահիր իսէր. թէհրիւպէսի իսէ մաղազամըզդան պիր չիէ վէ պիր բաքէթ զէյթուն եաղը վէ սապոն իչթիրա վէ իսթիմալ վէ ֆէնէնէն թագթիր վէ մուայէնէսիյէ թէհգուգ իտէկէկի կիպի, ֆէնէ թաթպիգէն պաաէլմաուէյէնէ աքսիսինի իսպաթ իսէն զէվաթա տահի 100 լիրա իքրամիյէ վիրիլէճէկի արզ ու իլան օլունուր։ 48—26

Լ'ԻՆԻՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻՂՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

1828 վէ 1829ՏԱ ԹէէՍՍԻՍ ԻՏԻԼՄԻՇ

Բարիսաէ Բլաս Վանտամաա, 9 Նոամբրօլու տաբրէի խուսուսի։

ՀԱՅԻԼԱ ՇԻՐԳԷԹԻ

Սէրմաեէ վէ իսթիհսաթ 119,000,000 ֆր.
1902ՆԻՆ մագպուղաթը 24,000,000 »
Էօտէնէն զիհան 279,000.000 »
Սիկուրթաը խանէէրին զրյամէթի 21,500,000 »

1828 L'UNION DE PARIS

ԷՕՄԻՐ ՇԻՐԳԷԹԻ

Սէրմաեէ վէ իսթիհսաթ 158,000,000 ֆր.
1900 մագպուղաթը 13,000,000 »
Էօտէնէն զիհան 129,000,000 »
Սիկուրթաը էօմիր 272,000,000 »

ՊՈՒ ՇԻՐԳԷԹ զաեէթ միւռթա չէրտիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայա իսէր

ԷՕՄԻՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախ միւխթէլիֆ սուրէթաէ վէ խուսուսի էհվէն։

Ֆիհաթլա էօմիր սիկուրթա իսէր։

ՇԻՐԳԷԹԻՆ ԳԱՆԴԱՍԸ «Գանդ Օթթոման» օլուպ, Սթանպոլ Ամանար տոխի Սթանպոլտա Սուլթան Համամընտա Գաթրրհը Օղլու բասմաշնտա տրր։

ՆՇԱՆ ՋԱՄԻՋԵԱՆ

ՄԱՆԱՊԵՏ ՀԱՐԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ

ԵՒ

ՄԵՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ'ուզէ՞ք հարսնիքներնուդ փալը աւելցնել, գեղատեսիլ «էֆէ» մը տալ մաէրուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ՋԱՄԻՋԵԱՆ՝ վաճառատունը, ուր բացի պատրաստ գտնուած մոմերէ կր զարդարուին նաև մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ ճաշակաւոր մոմեր, ամենրջելի ածան գիներով։ Կը գտնուի նախ հոն հարսի կիրանան, քողք, քողքի սնտուկ, զարդարուած կողով, ծաղիկ, փեսուր, եւն. եւն. եւն.։

Փութացէ՛ք, հարսնիքի Տէրեր, այցելել անգամ մը Նշան Զամիշեանի հարսանեկան մոմերու ճոխ վաճառատունը, ուր ոչ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաև ձեր քսակն ալ գոհացում պիտի գտնէ։

ՄԱԿԱՂ ՏԵՂ ՉԵՐԹԱՔ

ՆՇԱՆ ՋԱՄԻՋԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Բամանբօ խանի տակ, թիւ 86

ՏՊԱՐԱՆ

ՆԵՐՍԷՍ Գ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ-ՎԻՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Կ. Պոլիս, Քիւչիւք Աշըր էֆէնտի խան

Ծանօթ Տպարան, յարգոյ հասարակութենէն վայելած համակրանքէն քաջալերեալ, այս անգամ բերել տուած նորագոյն մեքենաներու շնորհիւ պատրաստ է ամէնէն դժուարագոյներն իսկ գոհացնել։

ՄԱՏՈՒՈՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԵՒ ԱՆՀԱՄԱՏԱԼԻ ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ

Տպարանիս մէջ կը պատրաստուին, նամակագրութիւններ, պարտամուրհակներ, փոխանակագիրներ, էջեր, հարսանեկան պատգեր, հրաւիրագիրներ, ազգեր, դաթալոկներ՝ ամէն լեզուէ, ինչպէս նաեւ վաճառականաց վիմագրական, տպագրական և կազմի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործեր։

«Մանազդ» կը պատրաստուի կէս ժամուան մէջ

1000 նամակագրութ 10 գրուշ, 100 այցեքարթ 5 գրուշ

100 դրշ. ապապրանի ինդիկ մէկ տուփ այցեքարթ կը նուիրուի։

Գաւառներէ եկած ամէն յանձնարարութիւն փութով և դիւրամատչելի կերպով կը կատարուի։

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԵՒ

ՄԱՄՈՆԱԻՈՐ ԴԱՍ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԵՒ

ՀԱՇՈՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ

Մեր կիրակնօրեայ դասերն սկսած են արդէն Բաղբատունի վարժարանին մէջ Բանկալթի։

Անոնք որ կիրակի օրերն զբաղուլ չեն ուզեր, կրնան դիմել մեր Առեւտրական գործակալութեան գրասենեակը Մամուտ փաշա Զորապէի խան թիւ 31, մասնաւոր դաս առնելով 3 ամսէն սովրելու համար վերոյիշեալ ճիւղերը։

Գործ և պաշտօնեայ ուզողներն ալ կրնան դիմել հոն, նամակով կամ անձամբ։

2 ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

ՊԷՕՅԻՒՐ ԷԼՊԻՍԷ ՄԱԼԱԶԱՍԸ

Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ ՎԷ ՇԻՀԻԼԷԵԱՆԸ

Իսքանպոլ, Սուլթան Համամընտա Թօփալեան խանին թէքմիլ 2ր գաթքնտա

Էլպիսէ մաղազալարը միայնընտա հէման էն էսկի վէ էն զլյատէ քէսպի էմիհյէթ իթմիշ օլան վէ 1871 սէնէսինտէ թէէսիս օլունան Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ պէօյիւք Էլպիսէ տէբօղիթսօր, էսկի նամ ու իւնվանընը վէ մէքեանընը սալա թէպտիլ իթմէտիքտէն մատտա, սահիպ վէ միւէսսիսի պու տէֆա պիր գաթ տահա ինգիպաթ վէ թէքէմմիւլէ սկզի զայէթ իսէրէք, Թօփալեան խանին, ուսմամ իքինճի գամբրը քէնտուսինէ հասր վէ մաղազալարը թէկէսսիւ էլէմիշ տիր։

Քէնտի մաղազա միւսթախտէմէրինտէն պազըլարընն Սուլթան Համամ ճիվարընտա կազտնէն քիչատա իթմիշ օլուգլարը էլպիսէ մաղազալարընա Գ. Էրմէնեան մաղազալարընն ապալա վէ գաթան իրթիպաթ, վէ ալգաաբ եոգ տուր։

Պու ճիհէթէ արզգաթ պույրուլմասը ըէնա օլունուր։

Էլպիսէ իրթիրա իթմէք արզու ինտնլէրին էվվէլէէ պիր տէֆա Թօփալեան խանընն իքինճի գամբնտա Գ. Էրմէնեան մաղազալարընը թէկրիֆ իթմէլի տիրլեր։

1. Օրատա մէվճուտ էլպիսէլէրին սան մատա գումաշ վէ պէշիմէլերինի,

2. Գումաշլարընն մէթանէթ վէ զէրաֆէթինի,

3. Ֆիյաթլարընն զայէթ միւէսսիլ, վէ էլվերիշլի օլմասընը։

Բէյիւրան կէօրէն միհթէրէմ միւշթերիներին մէզգիւր մաղազալարըմըզդան այրըլմայնճաղլարընա գավիյէն էմինիզ։

ՖԻՅԱԹ ՄԱԳԹՈՒ

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԵՐԻ ՏԷ ԱԶԸԴ ՏԸՐ

ՏՕՔԹՕՐ ՃԷԶԱՒԻՐԷԵԱՆ

Ամէն օր առաւօտէն մինչեւ ժամը 6 կէստիկ-Փաշա, Սարայ իչի եկեղեցիին կարգը դանուող իր բնակարանը կը գտնուի, նաեւ երկուշաբթի և ուրբաթ օրեր Սամաթիա Սուլու Մանասթիրը թաղը, Գրիսեան էֆ.ի դեղարանին դիմաց յատուկ պատրաստուած սենեակը։ Իսկ գալով երեքշաբթի օր, իր բնակարանը, և երկուշաբթի ևս Սամաթիա, ժամը 6էն մինչեւ 9 եկող հիւանդները մեծ խնամքով ձրիաբար կը դարմանէ։ 7-40

ԳՈՂՑՈՒԱԾ ԱՊՐԱՆՔ

Գրած էինք թէ՝ եէնի ճամի քովը սեղանաւորութիւն ընող Լիզոր էֆէնտի Լէֆթէրօրօլօի 79 թիւ խանութը զրկուած են։ Ցիշեալը խմբագրատունս դիմելով իր գողցած ապրանքներուն ցանկը խնդրած է հրատարակել, որպէս զի այս մասին ո և է տեղեկութիւն տեսնողները յանուն մարդկութեան իրեն դիմեն։

Բուսէլիի Երկաթուղի թիւ 480,923
» » » 210,453
» » » 1,648,586
» » » 1,647,620

ոսկի ժամացոյց մը մէկ կողմը ապակի և միւս կողմը «մինէ», մէկ ոսկի քրտոն, կնոջ ժամացոյց մը շղթայով, ադամանդեայ մատնի մը, աղամանդազարդ զոյգ մը օղ, երեք ոսկի ժամացոյց, Զը կնոջ մէկը էրիկ մարդու։ Մէկ ռուսական միտալիոն 25 ոսկի արժէքով։ 24 մխալ 2 կոտր մարգարիտ նոյնպէս անձնական կնիքը որով և դ մէկուն պարտք ունենալը կը յայտարարէ։ 10 հատի մօտ ալ պարտամուրհակներ։

ՇԱՔԱՐԱՎԱՃԱՌԱԿԱՆ

ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

Դուսգաբու 27 եւ Պալի-Փաշա 50

ՃԻՎԱՆ ԷՖ. ՏԱՎՈՒՏԵԱՆ՝ իր նոր փորձառութեամբ արդէն լաւագոյն ծանօթ ՇԱՔԱՐԱՎԱՃԱՌ մէն է և թէ վերջերս Եգիպտոս և Եւրոպայեցած ու ուսումնասիրած ըլլալով, իր վերոյիշեալ խանութներն և գրասենեակը արտասահմանէ էն վերջին պահանջներուն համաձայն կատարելագործած է՝ այնպէս որ կարելի պիտի ըլլայ գտնել հոն հարմանաց, անուան ասնամբուրեանց և խրախճանութեանց համար տեղական և եւրոպական ամէն տեսակ ընտիր չաքարեղէններ, անուշեղէններ և ըմպելիներ, բոթիրբրի վերջնական խմորեղէններ ու ֆնոն։

Թէ ի Պոլիս և թէ իգաւառս ամենարարութիւնք կը կատարուին ամենայն էլուութեամբ և փութով ու %30 գոնացուցիչ զեղչով։

Բերել տուած է նաև զարդարանդուսէ ֆանդէզի ռուփերու և թէրթերու մեծ մթերք մը։

ՀԱՄԵՂ, ՄՆՆԴԱՐԱՐ ԵՒ ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ

ՀԱՆԵ ՄԸ ԸՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

պէտք է դիմել Նորաշեն Քարարենը օղլու խանը գեսնայարկ թիւ 23 հասաստուն

ԹԻՒՐՔԻԱ ՀԱՇԵՐԱՆԸ

որ Իսկի Զապիթէ Ճամասէսի մէջ հրդեհուելէ ետք, հոս փոխադրուեցաւ բոլորովին նոր կահ կարասիներով ու գնահատելի բարեփոխումներով։

Այս ճաշարանին տերը Սարգիս ագան արդէն հանրածանօթ իր ազնիւ բնաւորութեամբ ու արտնտին մէջ ունեցած անմրցելի կարողութեամբ, կը գտնուի ամէնէն փափկանաչակ յամարդներու։

ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ

Տեր եւ Տիրոջ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՑՄԷՐԵԱՆ

ایکنجی فرقه ایکنجی اردوی همایون متعهدی

فسن وچوجه تجاری سعیدبن جباره

ԻՔԻՆՃԻ ՖԸՐՔԱ ՎԷ ԻՔԻՆՃԻ ՕՐՏՈՒԻ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ ՄԻՒԹԷԱՀԻՏԻ

ՅԷՍ ՎԷ ՋՈՒԴԱ ԹԻՀՃԱՐԸ՝ ՍԱՒԱՏ ՊԷՆ ՁԻՊԱՐԷ

Օթաղ եէսի սէնէսէն պէրու սաթմագտա օլաուղըմ ֆէլէլերին նէֆասէթի սայէսինտէ նալ օլտուղըմ հիւանը թէվէճճիւէ իսթիրարէն պիր սէնէսէն պէրու էհալիի քիրամա տիկէր պիր խըմէթէ եանի դաեէթ սաղլամ վէ նէֆիս չուգա, չաեագ գուամ թիճարէթինէ պաշլամըշ վէ պուենա սէնէ տիր ալէմը թիճարէթաէ խանտիկիմ թէէրիւպէ վէ հիչ պիր վագթ էլտէն պրագմաղըրդի իսթիգամէթ սայէսինտէ ազ միւտաէթ զարֆրնտա չուխաճրլըզը պիր հալը միւքէմմէլիյէթէ իյալ իթմէկէ մուվաֆֆագ օլաում. սրրի պու խուսուս իչուն Մէրճանտա կիւմիւշ օղլու խանընտա թէէսիս իլլէտիրիկիմ մաղազալարտա մէմալիքը Օսմանիյէնին հէր թարաֆընա եարար էյի ֆասոնէ, գազմիր, գասթօր, չաեագ, գօրաանէ վէ չուխալար պուլունընրմագտա վէ բէգապէթ գապալ իթմէկ ուէրէէսէ միւթէտիլ վէ մագթու ֆիթալա սաթմագտաէրմ. միւբանաթ իսէէնէ զէվաթը քիրամէն հիչ ալտանմայաճաղընը, հէր հալտ մէմնուն գալանաղընը սուրէթը գաթիլէտ թէէմին էյլէրիմ.